

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Havne, slusefjorde og sejladsrelaterede aktiviteter i vandplanerne

Arbejdsrapport fra Miljøministeriets
arbejdsgruppe
om

Forståelse af vandplanernes
retningslinjer og redegørelse relateret til
havne, slusefjorde og sejladsrelaterede
aktiviteter.

November 2011

INDHOLD

FORORD	4
1 SAMMENFATNING	5
INDLEDNING.....	5
REDEGØRELSE FOR PLANLÆGNINGSGRUNDLAGET	6
<i>Stærkt modificerede vandområder</i>	6
<i>Aktivitetszoner for havne, klappladser mv.</i>	6
<i>Indplacering af havne mv. i instatskategorier vedrørende miljøfarlige forurenende stoffer</i>	7
<i>Arbejdsgruppens vurderinger</i>	7
2 BAGGRUND OG FORMÅL	10
<i>Planlægnings- og forvaltningsmæssige rammer</i>	11
AKTØRER I RELATION TIL ADMINISTRATION AF HAVNE OG SEJLADSRELATEREDE AKTIVITETER	12
<i>Sluselovene</i>	14
3 VANDPLANERNES RETNINGSLINJER OG REDEGØRELSE	14
<i>Tekster med relationer til havne og sejladsrelaterede aktiviteter</i>	14
4 GRUNDLAGET FOR VANDPLANENS RETNINGSLINJER OG REDEGØRELSE	16
VANDPLANENS AFGRÆNSNING AF VANDOMRÅDER.....	16
VANDPLANENS MILJØMÅL GENERELT	16
UDPEGNING AF 'STÆRKT MODIFICERET' ELLER 'KUNSTIGT' VANDOMRÅDE SAMT MILJØMÅL HERFOR	17
<i>Nye fysiske anlæg med ændringer i et vandområdes fysiske karakteristika</i>	18
<i>Fastsættelse af miljømål for stærkt modificerede vandområder</i>	18
<i>Kriterier for udpegning af havne, sejlrender og slusefjorde som 'stærkt modificerede'</i>	18
<i>Slusefjorde</i>	19
<i>Konsekvens af at udpege havne, sejlrender og slusefjorde som 'stærkt modificeret' vandområde</i>	19
MINDRE STRENGT MILJØMÅL.....	21
AKTIVITETSZONER FOR HAVNE, KLAPPLADSER MV.	22
<i>Udlægning af aktivitetszoner</i>	24
<i>Kystbeskyttelse samt anlæg på søterritoriet</i>	25
<i>Havne og sejlrender mv.</i>	26
<i>Arbejdsgruppens vurderinger</i>	26
MILJØMÅL I FORHOLD TIL IKKE-FYSISKE MILJØPÅVIRKNINGER	26
<i>Blandingszoner omkring udledninger fra punktkilder</i>	27
<i>Klappladser</i>	28
<i>Spulefelter</i>	30
<i>Andre sejladsrelaterede aktiviteter</i>	31
NYE AKTIVITETER OG ÆNDRING AF EKSISTERENDE AKTIVITETER	31
5 FORSLAG TIL JUSTERING AF VANDPLANTEKSTER M.V. RELATERET SEJLADSRELATEREDE AKTIVITETER	32
FORSLAG TIL NY SUPPLERENDE VANDPLANRETNINGSLINJE	32
<i>Forslag til udredningsarbejde om fastlæggelse af grænser/retningslinjer</i>	34
NATURSTYRELSENS FORSLAG TIL ÆNDRET UDPEGNING AF STÆRKT MODIFICEREDE VANDOMRÅDER.	34
HAVNE, SEJLRENDER OG KLAPPLADSER OG VANDOMRÅDERS INDPLACERING I EN INDSATSKATEGORI VEDRØRENDE MILJØFARLIGE FORURENENDE STOFFER.....	35

Forord

Dette arbejdsrapport er resultatet af arbejdet i en arbejdsgruppe under Naturstyrelsen om forståelse af vandplanernes retningslinjer og redegørelse relateret til havne, sejladsrelaterede aktiviteter og slusefjorde. Arbejdsgruppen blev nedsat ultimo 2010, med repræsentanter fra KL, Kystdirektoratet, Danske havne, Foreningen af lystbådehavne i Danmark og Naturstyrelsen.

Arbejdsgruppen er nedsat i forbindelse med udsendelse af forslag til vandplaner i offentlig høring i perioden oktober 2010 – april 2011. På baggrund af, at KL og Kystdirektoratet under den tekniske forhøring af udkast til vandplaner fremsendte en række bemærkninger til Naturstyrelsen.

Arbejdsgruppen har bestået af følgende:

Harley Bundgaard Madsen, Miljøministeriet, Naturstyrelsen (Formand)
Christina Føns, KL (efter 24. juni 2011)
Martin Skriver, KL (indtil 30. juni 2011)
Nikolai Sveistrup, KL
Signe Marie Ingvarsdan, Kystdirektoratet
Nete Herskind, Danske Havne
Jacob Svane, Danske Havne (indtil 31. maj 2011)
Jesper Højenvang, Foreningen af Lystbådehavne I Danmark
Jens Åbling, Miljøministeriet, Miljøstyrelsen
Jens Brøgger Jensen, Miljøministeriet, Naturstyrelsen
Torben Wallach, Miljøministeriet, Naturstyrelsen
Stig Eggert Pedersen, Miljøministeriet, Naturstyrelsen
Christian A. Jensen, Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Arbejdsgruppen havde sit første møde den 14. januar 2011 og har i alt holdt 5 møder til og med det sidste møde 11. august 2011 og opfølgende korrespondance afsluttet den 24. november 2011.

Arbejdsgruppen har beskæftiget sig med faglige vurderinger af forslag til vandplaner og har primært taget Naturstyrelsens oplysninger i kapitel 4 "Grundlaget for vandplanens retningslinjer og redegørelse" til efterretning, og har på baggrund heraf udarbejdet afsnit med arbejdsgruppens anbefalinger i kapitel 5 "Forslag til justering af vandplankster m.v. relateret sejladsrelaterede aktiviteter".

1 Sammenfatning

Indledning

Forud for udsendelsen af forslag til vandplaner i høring i perioden oktober 2010 – april 2011 drøftede en arbejdsgruppe mellem KL og By- og Landskabsstyrelsen vandplanernes betydning for havne og sejladsrelaterede aktiviteter. På den baggrund blev der udarbejdet en tekst om sejladsrelaterede aktiviteter (hensigtserklæring), som indgik i forslag til vandplaner med henblik på at oplyse relevante høringsparter om, at der til den endelige vandplan ville blive udarbejdet supplerende tekst til vandplanen blandt andet vedrørende særlige aktivitetzoner i relation til havne, sejlrender og klappladser.

Arbejdsgruppen har efterfølgende fortsat sit arbejde parallelt med høringen af forslag til vandplaner.

Arbejdsgruppen har foruden repræsentanter fra KL og Naturstyrelsen også bestået af repræsentanter fra Kystdirektoratet, Miljøstyrelsen, Danske Havne og Foreningen af Lystbådehavne i Danmark.

Arbejdet har omfattet opfølgning på de konkrete aspekter, som indgik i arbejdsgruppens kommissorium af 14. december 2010. Ifølge dette skal arbejdsgruppens levere følgende:

- et notat om forståelsen af vandplanernes retningslinjer og redegørelse for så vidt angår havne og sejladsrelaterede aktiviteter mv., herunder tydeliggørelse af hvilke myndigheder og aktører, der har initiativpligt i relation til retningslinjerne.
- forslag til punkter i vandplanens retningslinjer og redegørelse om de rammer, der vil være gældende for myndighedernes administration på området - i det omfang, der konkluderes at være behov herfor.

Arbejdsgruppens notat skulle konkretisere vandplanerne på en række punkter relateret til sejladsrelaterede aktiviteter, aktiviteter i havne, drift af slusefjorde og kystbeskyttelsesaktiviteter. Konkretiseringen omfatter særligt betydningen af miljømål, herunder miljømålet 'stærkt modificeret vandområde' for de vandområder, hvori aktiviteter i havne og sejladsrelaterede aktiviteter, slusefjorde og kystbeskyttelse mv. indgår. Med sejladsrelaterede aktiviteter forstås i denne sammenhæng f.eks. etablering og vedligeholdelse af sejlrender, klappning og anden slutdeponering af optaget havbundsmateriale, samt f.eks. fysisk påvirkning fra skibes manøvrering i havne mv.

I arbejdet skulle desuden indgå, at tilstræbe fælles forståelse af vandplanernes retningslinjer og redegørelse, og at uddybe centrale punkter i regelgrundlaget, som har betydning for indsatsen i relation til regulering af havne og sejladsrelaterede aktiviteter samt andre aktiviteter, der har betydning for de hydromorfologiske forhold i et vandområde.

Arbejdsgruppen er nået frem til nedenstående sammenfatning. Kommissoriets emner er særligt behandlet i afsnittet "Arbejdsgruppens vurdering".

Redegørelse for planlægningsgrundlaget

Stærkt modificerede vandområder

Kystvandene er i forslag til vandplanerne afgrænset med 164 vandområder. Heraf er kun få vandområder (7) karakteriseret som 'stærkt modificerede vandområder'. Vandrammedirektivet forpligter medlemsstaterne til at træffe foranstaltninger, så miljømålet 'god økologisk tilstand' opnås i alle vandområder. Et vandområde kan udpeges som 'stærkt modificeret vandområde', når fysiske menneskeskabte ændringer i vandområdet har en så væsentlig indvirkning på de biologiske forhold i området, at 'god økologisk tilstand' ikke kan opnås, og når de fysiske ændringer ikke kan bringes tilbage til naturlige forhold uden betydelig negativ indvirkning på det samfundsnyttige formål, som er tilsigtet med de modificerede karakteristika i vandområdet. Andre miljøpåvirkninger fra de aktiviteter som er forbundet med de modificerede forhold, kan ikke begrunde en udpeging af vandområdet som stærkt modificeret.

For at et vandområde kan udpeges som stærkt modificeret, forudsættes endvidere, at der er tale om fysiske ændringer, der udgør en større del af det samlede vandområde, hvori de er beliggende og at 'god økologisk tilstand' ikke vil kunne opnås inden for vandområdet som hele.

Når et vandområde er udpeget som stærkt modificeret vandområde, fastsættes miljømålet med 'godt økologisk potentiale', hvor miljømålsværdierne for de biologiske kvalitetselementer (indikatorer) fastsættes under hensyntagen til de levebetingelser, som ændringerne af de fysiske forhold medfører. For den fysisk-kemiske vandkvalitet er kravene de samme som ved opfyldelse af 'god økologisk tilstand'.

Konsekvensen for et vandområde, der er udpeget som stærkt modificeret er således, at ændringer i områdets biologiske forhold som følge af de fysiske ændringer af vandområdet accepteres med fastsættelse af et miljømål om 'godt økologisk potentiale'. Herunder skal den fysisk-kemiske vandkvalitet opfylde de samme krav som i naturlige vandområder. Det vil sige at miljøpåvirkninger fra aktiviteter, der er forbundet med det modificerede område skal forvaltes på samme måde som for øvrige ikke modificerede vandområder. Desuden skal overvågning af områdets tilstand indgå i et overvågningsprogram.

Naturstyrelsen har vurderet de udpegede stærkt modificerede vandområder i forslag til vandplaner og har på den baggrund fundet grundlag for at justere udpegingen.

Aktivitetszoner for havne, klappladser mv.

I relation til havne, sejlrender, klappladser mv. foregår en række aktiviteter, som kan have indvirkning på både biologiske-, hydromorfologiske (dvs. fysiske)- og fysisk-kemiske forhold i vandområderne. Uanset om vandområdet, som disse aktiviteter finder sted i, er beliggende i et stærkt modificeret vandområde, er der risiko for at miljømålet 'god tilstand' h.hv. 'godt økologisk potentiale' ikke vil kunne opfyldes de steder, hvor aktiviteterne finder sted som følge af påvirkninger fra aktiviteterne.

Det indgår generelt ikke i vandplanerne at nedlægge disse aktiviteter, ligesom der skal være rum for nye aktiviteter. Naturstyrelsen finder intet til hinder for at kunne opretholde aktiviteterne og forvaltningen af disse efter gældende lovgivning og administrationspraksis, forudsat følgende forudsætninger er tilgodeset:

- at påvirkningen fra aktiviteterne kun har lokaleffekt i det vandområde aktiviteterne foregår,

- at den samlede udstrækning af de områder hvor der finder aktiviteter sted kun udgør en mindre del af det større vandområde, hvori aktiviteterne finder sted,
- at aktiviteterne ikke hindrer opfyldelsen af miljømålet for vandområdet som helhed,

Der er på den baggrund, for en række aktiviteter, behov for i forbindelse med myndighedsadministrationen knyttet til disse aktiviteter at afgrænse udstrækningen af det lokalområde som påvirkes af aktiviteten (aktivitetszone lig påvirkningszone). På givne forudsætninger vil aktiviteterne ikke være i konflikt med vandrammedirektivets bestemmelser og der vurderes ikke grund til at udpege aktivitetsområderne som stærkt modificerede vandområder. Hensigten med at udpege aktivitetszoner er således også at sikre at havneaktiviteter og øvrige sejladsaktiviteter fortsat kan ske.

Omkring udledninger af miljøfarlige forurenende stoffer, vil der - jf. EU direktiv om miljøkvalitetskrav for prioriterede stoffer - kunne udlægges en blandingszone, der skal være afgrænset til udledningens umiddelbare nærhed og afpasset efter hvordan udledningen af stofferne kan begrænses ved anvendelse af de bedste tilgængelige teknikker. Naturstyrelsen vurderer, at der på tilsvarende vis vil kunne udlægges "aktivitetszoner" for andre typer af aktiviteter, hvor der accepteres at miljømålet ikke kan opfyldes lokalt og at aktiviteterne i området kan administreres og forvaltes efter gældende lovgivning og forvaltningspraksis.

For at kunne udlægge aktivitetszoner og gennemføre vurderinger heraf i forhold til opfyldelse af miljømål, skal aktiviteternes lokalisering og karakteren af påvirkningen fra aktiviteten kendes. Der er endvidere behov for at udarbejde kriterier for afgrænsning, udlægning og administration af aktivitetszoner. En arbejdsgruppe skal efterfølgende udarbejde endelige retningslinjer/kriterier for fastlæggelse af aktivitetszoner, bl.a. til brug for myndighedsadministration knyttet til havne og sejladsrelaterede aktiviteter.

Udlægning af aktivitetszoner vil kunne ske i såvel naturlige vandområder som i vandområder, der er udpeget som stærkt modificerede. Udlægning klappladser med tilhørende påvirkningszone som aktivitetszoner i vandplanen ændrer ikke på den regulering af klapaktiviteter, der i dag sker efter gældende regler, herunder klapvejledningen.

Indplacering af havne mv. i instatskategorier vedrørende miljøfarlige forurenende stoffer

Naturstyrelsen har i dette notat vurderet konsekvenser for forskellige typer af aktiviteter, herunder særligt i relation til opfyldelse af miljømål i forhold til ikke-fysiske miljøpåvirkninger fra miljøfarlige forurenende stoffer.

Der refereres herunder til vandplanens strategi om kategorisering af vandområder i relation til den eksisterende viden om forekomster af kilder og belastninger til vandområder og om forekomst og koncentrationsniveauer af miljøfarlige forurenende stoffer i vandområderne, med henblik på, frem til næste vandplanperiode, at kunne identificere, hvor der er behov for indsats. Miljøtilstanden i havne og havnes forurenende aktiviteter vil indgå i grundlaget for kategorisering af havnevandområder og de tilstødende vandområder.

Arbejdsgruppens vurderinger

Arbejdsgruppen har på baggrund af Naturstyrelsens redegørelse vedrørende udpegning af stærkt modificerede vandområder noteret sig, at udpegning som stærkt modificeret vandom-

råde kun kan tilgodese effekten af de permanente fysiske forandringer (konstruktioner), der er sket i vandområdet og ikke effekter som følge af påvirkninger fra andre aktiviteter. Arbejdsgruppen har i den forbindelse noteret sig, at kravene til vand- og sedimentkvaliteten i stærkt modificerede vandområder vil være de samme som for naturlige vandområder, hvilket gør det vanskeligt at kunne tilgodese normale aktiviteter forbundet med havne og sejlads mv. I modsætning hertil vil udlægning af aktivitetszoner i højere grad kunne tilgodese aktiviteterne – jf. nedenfor.

Arbejdsgruppen har endvidere vurderet de udpegede vandområder i forslag til vandplaner og fundet, at der er behov for at reducere antallet af udpegede områder. Arbejdsgruppen bifalder Naturstyrelsens forslag til reduceret udpegning, Af Kapitel 5 fremgår arbejdsgruppens anbefaling herom.

Arbejdsgruppen har endvidere konstateret, at forslag til vandplaner ikke har beskrevet begrundelser, der opfylder vandrammedirektivets betingelser for udpegning af stærkt modificerede vandområder. På den baggrund anbefaler arbejdsgruppen, at vandplanerne justeres, så disse begrundelser medtages.

Arbejdsgruppen tager Naturstyrelsens oplysninger og vurderinger i relation til udlægning af aktivitetszoner i vandplanerne til efterretning og har på den baggrund udarbejdet et forslag til en ny supplerende vandplanretningslinje om udlægning af aktivitetszoner relateret myndighedsadministration i forbindelse med specifikke aktiviteter (havne, sejlrender, spulefelter, havnevirksomhedernes udledningstilladelser og klappladser samt kystbeskyttelse). Tekstfor-slag fremgår af kapitel 5.

Arbejdsgruppen anbefaler endvidere, at Naturstyrelsen med bidrag fra relevante tilladelsesmyndigheder og i samarbejde med interessenter udarbejder retningslinjer med kriterier for afgrænsning af aktivitetszoner, jævnfør afsnit om udlægning af aktivitetszoner. I den forbindelse lægger arbejdsgruppen vægt på, at det også bør indgå hvordan tilladelsesmyndigheden i samarbejde med vandplanmyndigheden skal forholde sig til, at aktivitetszonens udstrækning sammen med udstrækningen af andre aktivitetszoner kun må udgøre en mindre del af det vandområde hvori aktivitetszonerne er beliggende.

Arbejdsgruppen anbefaler desuden, at det i forbindelse med udarbejdelse af kriterier for udlægning og administration af aktivitetszoner også fastlægges, hvorledes udlægning af aktivitetszoner administreres. Det bør herunder gøres klart hvilken prioritering og vurdering, der skal lægges til grund når det skal afgøres om en given ny aktivitet kan få tilladelse eller hvilke vilkår en tilladelse kan gives på, hvis det aktuelle vandområde er under pres fra en række andre aktiviteter, og når der dermed kan være risiko for at miljømålet for vandområdet ikke kan opfyldes. Samtidig lægger arbejdsgruppen vægt på at disse aktivitetszoner ikke må bidrage til en bureaukratisering af miljøadministrationen.

Endvidere er der i arbejdsgruppen tilkendegivet et behov for, for visse aktiviteter, at iværksætte et arbejde der konkretiserer de øvre grænser for påvirkning inden for aktivitetszoner j.fr. foranstående. Resultatet af et sådant arbejde vil bl.a. skulle anvendes i forbindelse med udarbejdelse/justering af vejledninger for lovadministrationen i forbindelse med sejladsrelaterede aktiviteter (f.eks. klapvejledning).

Arbejdsgruppen forventer ikke at kriterier og retningslinjer for administrationen kan færdiggøres inden vandplanerne træder i kraft, men anbefaler, at det sker så betids, at det vil kunne indgå i det videre vandplanarbejde frem mod den næste basisanalyse i 2013.

Koblingen mellem vandplanerne og den nuværende myndighedsadministration sker via de af arbejdsgruppen foreslåede udlæg af aktivitetszoner omkring havne og sejladsrelaterede aktiviteter. Arbejdsgruppen tilslutter sig Naturstyrelsens forslag, om at udlæg af aktivitetszoner fremadrettet sker som et led i myndighedsadministrationen relateret havne og sejladsrelaterede aktiviteter og at aktivitetszonerne efterfølgende optages i vandplanerne ved førstkommande revision.

Arbejdsgruppen noterer sig Naturstyrelsens oplysninger, om at vandplanerne i udgangspunktet ikke ændrer ved den hidtidige myndighedsadministration knyttet til havne og sejladsrelaterede aktiviteter, og at udpegningen af aktivitetszoner i forbindelse med havne og sejladsrelaterede aktiviteter bidrager til at sikre at disse aktiviteter fortsat kan ske. Således vil eksempelvis udlægning i vandplanen af klappladser med tilhørende påvirkningszone som aktivitetszoner ikke ændre på den regulering af klappning, der i dag sker efter gældende regler, herunder klapvejledningen.

Arbejdsgruppen noterer sig også, at vandplanerne i udgangspunktet ikke har økonomiske konsekvenser for havne- og sejladsrelaterede aktiviteter.

2 Baggrund og formål

I udkast til vandplaner indgår havne, nogle slusefjorde, sejlrender og klappladser samt andre områder med aktiviteter, som f.eks. kystfodring, som en del af vandområder, der vil få fastsat et miljømål om 'god økologisk tilstand'. Af udkast til vandplaner fremgår, at der i samarbejde med de berørte parter vil blive udarbejdet supplerende tekst vedrørende særlige aktivitetszoner i relation til havne, sejlrender og klappladser mv., som vil indgå i den endelige vandplan.

I forslag til vandplaner er kun få vandområder, herunder større havne og nogle slusefjorde, særskilt afgrænset som 'stærkt modificeret vandområde', men det er ikke i alle tilfælde tydeligt, hvilken betydning de kommende miljømål vil få for de relaterede aktiviteter. I vandplanens redegørelsesdel er der derfor behov for nærmere redegørelse for udpegningsgrundlaget og konsekvensen for havne og områder, der er udpeget som stærkt modificerede vandområder.

KL og Kystdirektoratet har i forbindelse med den tekniske forhøring af vandplanerne i 2010 fremsendt bemærkninger til Naturstyrelsen der peger på, at der er et behov for at tydeliggøre vandplanernes betydning for så vidt angår havne- og sejladsrelaterede aktiviteter og slusefjorde, samt behov for at præcisere i vandplanerne, hvad rammerne er for den fremtidige administration på disse områder i relation til opfyldelse af vandplanens miljømål.

Arbejdsgruppens formål og opgaver fremgår af et kommissorium der er tiltrådt af de deltagende parter i arbejdsgruppen.

Arbejdsgruppen har således til opgave at bidrage med input til Naturstyrelsens udarbejdelse af vandplaner, som kan tydeliggøre vandplanernes indsatsprogrammer vedrørende myndighedernes administrationsgrundlag for havne og sejladsrelaterede aktiviteter, slusefjorde og kystbeskyttelse mv. Den fælles forståelse er udtrykt i dette arbejdsrapport som i øvrigt j.fr. kommissoriet skal munde ud i at levere:

- et notat om forståelsen af vandplanernes retningslinjer og redegørelse for så vidt angår havne og sejladsrelaterede aktiviteter samt slusefjorde, herunder tydeliggørelse af hvilke myndigheder og aktører, der har initiativpligt i relation til retningslinjerne.
- forslag til punkter i vandplanens retningslinjer og redegørelse om de rammer, der vil være gældende for myndighedernes administration på området - i det omfang, der konkluderes at være behov herfor.

Ved sejladsrelaterede aktiviteter menes her aktiviteter knyttet til fysisk påvirkning fra skibes manøvrering i havne og sejlrender, aktiviteter i form af etablering og vedligeholdelse med oprensning af havne og sejlrender samt klappning og anden slutdeponering af optaget havbundsmateriale.

Arbejdsgruppens notat konkretiserer vandplanlægningen på en række punkter relateret til sejladsrelaterede aktiviteter, aktiviteter i havne, drift af slusefjorde og kystbeskyttelsesaktiviteter. Konkretiseringen vedrører følgende punkter:

- Betydning af miljømål, der er fastlagt for de vandområder, hvori aktiviteter i havne, slusefjorde og sejlrender samt andre aktiviteter som f.eks. kystfodring, der indebærer fysiske (dvs. hydromorfologiske) ændringer i vandområdet, er beliggende, herunder begrundel-

se for anvendelse af miljømålet om 'stærkt modificeret vandområde' for vandområder, hvor det er aktuelt.

- Betydning af miljømål i relation til at kunne acceptere andre end hydromorfologiske miljøpåvirkninger relateret til havne aktiviteter og sejladsrelaterede aktiviteter. Herunder påvirkninger, inkl. udledninger fra spulefelter, med forurenende stoffer, inklusive prioriterede stoffer og prioriterede farlige stoffer under vandrammedirektivet.
- Betydning af miljømål, der er fastlagt for de vandområder, hvor klappladser er beliggende.
- Betingelser for at kunne anvende havne som blandingszoner for spildevandsudledninger.
- Vandplanernes betydning for mulighederne for at kunne etablere nye eller ændre eksisterende aktiviteter, der har indvirkning på miljøtilstanden.

Arbejdsgruppen har drøftet en fælles forståelse af, hvilken betydning vandplanerne har for havne og sejladsrelaterede aktiviteter og slusefjorde, herunder hvilken myndighedsadministration relateret til disse aktiviteter som vandplanerne har eller kan have indflydelse på. Desuden er konkret drøftet hvilke vandplanrelaterede aktiviteter (eksempelvis kortlægnings- og registreringsopgaver relateret havne og sejladsrelaterede aktiviteter) som aktuelle godkendelsesmyndigheder forventes at bidrage med i vandplanperioden.

Planlægnings- og forvaltningsmæssige rammer

Miljømålsloven (MML) med tilhørende bekendtgørelser gennemfører bestemmelser i vandrammedirektivet og fastlægger rammerne for udarbejdelse af og vedtagelse af vandplaner med tilhørende indsatsprogrammer. Vandplanens miljømål og indsatsprogram bliver bindende for statslige myndigheders og kommunalbestyrelsernes forvaltning, der kan have betydning for vandmiljøet jf. § 3, stk. 2 i

Miljømålsloven:

§ 3, stk. 2 Statslige myndigheder, regionsråd og kommunalbestyrelser er ved udøvelse af beføjelser i medfør af lovgivningen bundet af vandplanen og den kommunale handleplan og skal herunder sikre gennemførelse af indsatsprogrammet og kommunale handleplaner

I forslag til vandplaner fastsættes miljømål for vandområder og der fastlægges rammer for den indsats, der inden for forskellige sektorer skal gennemføres med henblik på at opfylde miljømålene. Vandplanerne indeholder således generelle retningslinjer for myndighedernes fysiske planlægning og administration og konkretiserer overordnet den indsats med tilhørende virkemidler i oplande til specifikke kystvande, der skal understøtte, at miljømålene i alle vandforekomster kan opfyldes¹. Såfremt der er behov for indsats i relation til konkrete vandområder fremgår det af vandplanens indsatsprogram, som blandt andet identificerer de sektorer, der er ansvarlige for gennemførelse af indsatsen. På den baggrund kan der inden for forskellige sektorer og på baggrund af en dialog med vandplanmyndigheden (miljøministeren/Naturstyrelsen) være behov for at udarbejde enten retningslinjer eller et specifikt indsatsprogram, hvis vandplanens generelle retningslinjer ikke er tilstrækkeligt grundlag for forvaltningen på sektorområdet. Dette sker i givet fald i dialog med ansvarlige myndigheder.

Forslag til vandplanerne er udarbejdet efter Naturstyrelsens (tidligere By- og Landskabsstyrelsen) interne retningslinjer: 'Retningslinjer for udarbejdelse af indsatsprogrammer'². Disse

¹ Jf. miljømålslovens § 25

² By- og Landskabsstyrelsens 'Retningslinjer for udarbejdelse af indsatsprogrammer, version 5.0' er fulgt for de forslag til vandplaner, der blev sendt i høring

interne retningslinjer beskriver principper, fagligt og administrativt grundlag samt detaljerede retningslinjer for udarbejdelsen af forskellige dele af vandplanerne.

Vandplanernes karakter og form giver ikke rum for detaljeret at kunne beskrive baggrunden for indsatsprogrammer og administrative retningslinjer i planen. Herunder også beskrivelse af baggrund/grundlag og rammer for myndighedernes vandplanrelaterede administration i forhold til havne og sejladsrelaterede aktiviteter og betydningen af vandplanernes miljømål i forhold til disse aktiviteter. En række baggrundsoplysninger indgår i baggrundsnotater, som er udarbejdet i relation til de konkrete vandområdetyper³.

Natura 2000 områder indgår i vandplanerne som såkaldt "beskyttede områder" og i det omfang der i medfør heraf er mål for tilstanden i et vandområde vil det være det strengeste af målene i henhold til vandrammedirektivet henholdsvis naturdirektiverne, der vil være gældende. Det betyder, at der foruden kravene i relation til opfyldelse af vandrammedirektivets miljømål om 'god tilstand' både kan være tale om supplerende og skærpede miljømål for de kvalitetselementer, der indgår i vurderingen af vandområdets tilstand under vandrammedirektivet.

Aktører i relation til administration af havne og sejladsrelaterede aktiviteter

Opfyldelse af vandplanernes miljømål og gennemførelse af planernes indsatsprogrammer samt udmøntning af vandplanernes retningslinjer vil ske gennem forvaltning relevante sektor lovgivninger, og det vil i forskelligt omfang berøre konkrete forvaltningsmyndigheder, der hver især administrerer generelle og specifikke lovgivninger på deres respektive områder.

I nedenstående tabel 1 gives et overblik over en række aktiviteter, som bliver berørt af vandplanerne. I tabellen skelnes der mellem forvaltningsmyndighed og vanddistriktsmyndighed (dvs. Miljøministeriet/Naturstyrelsen) således, at det er forvaltningsmyndigheder, herunder miljømyndigheder med ansvar under miljølovgivningen f.eks. kommuner, der har ansvar for administration af gældende lovgivning for så vidt angår udmøntning af retningslinjer i vandplanen, og at det er vanddistriktsmyndigheder, der i dialog med forvaltningsmyndigheder og relevante interesseorganisationer har ansvar for at udarbejde og vedtage vandplaner med tilhørende indsatsprogram og retningslinjer. Under lovgrundlag er vist den primære lovgivning, som reguleringen af den pågældende aktivitet sker efter. I forbindelse med konkrete sager vil yderligere lovgivning også blive inddraget for flere af aktiviteterne. På natur- og miljøområdet således f.eks. VVM- og naturbeskyttelseslovgivning, herunder bestemmelser omkring internationale naturbeskyttelsesområder.

³ Teknisk baggrundsnotat under "Se vandplanerne" på Naturstyrelsens hjemmeside

Aktivitet, ansøgning om tilladelse til:	Forvaltningsmyndighed (er)	Lovgrundlag	Vandplan relation
Anlæg, på søterritoriet, f.eks. udvidelse af havne, strandpark, opfyldning mv. *)	Kystdirektoratet	Havneloven eller Kystbeskyttelsesloven **)	Indgår i vandplanen som aktivitetszone eller stærkt modificeret vandområde
Uddybning	Kystdirektoratet	Kystbeskyttelsesloven **)	Indgår i vandplanen som aktivitetszone eller stærkt modificeret vandområde
Kystbeskyttelse Kystfodring, høfder mv. *)	Kystdirektoratet	Kystbeskyttelsesloven **)	Indgår [ikke i vandplanen]/[som aktivitetszone, hvor der er vurderet grundlag herfor]
Oprensning af sejlrende, havn	Kommunen eller Naturstyrelsen	Miljøbeskyttelsesloven/ Havmiljøloven	Indgår i vandplanen som aktivitetszone
Nyttiggørelse af optaget havbundsmateriale	Naturstyrelsen	Råstofloven	Indgår ikke i vandplanen
Klapning af optaget havbundsmateriale	Naturstyrelsen	Havmiljøloven	Indgår i vandplanen som aktivitetszone
Udledning af overskudsvand og udsivning fra landdeponeret havbundsmateriale (indspulingsanlæg)*)	Kommunen	Miljøbeskyttelsesloven (de fysiske anlæg behandles som ovenstående anlæg)	Indgår i vandplaner med udlægning af blandingszone omkring udledningsstedet
Råstofindvinding	Naturstyrelsen	Råstofloven	Indgår pt. ikke i vandplanerne
Udledning af spildevand	Kommunen/ Miljøstyrelsen	Miljøbeskyttelsesloven	Indgår i vandplaner med udlægning af blandingszone omkring udledningsstedet
Ændring af slusepraksis	Transportministeriet efter indstilling fra sluseudvalg	Sluselove ***)	Har betydning for karakterisering af vandområdets type og dermed for fastsættelse af miljømål
Overvågning af natur/miljøtilstand	Miljøministeriet/ Naturstyrelsen	Miljømålsloven Havmiljøloven	Har betydning for bedømmelse af målopfyldelse af vand/- og naturplaner samt tilstanden inden for aktivitetszoner som havne og klappladser.

Tabel 1 Oversigt over aktiviteter i relation til havne, sejladsrelaterede aktiviteter og slusefjorde mv. i kystvande, hvor der forudsættes myndighedsbehandling af aktiviteten.

*) I det omfang aktiviteten samtidigt berører både sø- og landværts områder kan andre myndigheder og anden lovgivning være inddraget.

***) VVM- og bestemmelser omkring internationale naturbeskyttelsesområder

****) Bestemmelser omkring internationale naturbeskyttelsesområder

I "Redegørelse om indsatsprogrammets grundlæggende foranstaltninger" der er vedhæftet alle vandplaner er lovgrundlaget for planerne angivet i redegørelsens tabel 1, som indeholder en oversigt over foranstaltninger, der er gennemført eller besluttet gennemført i relation til opfyldelse af Fællesskabslovgivning vedrørende beskyttelse af vand. Tabellen følger inddeling, der fremgår af vandrammedirektivets bilag VI, del A.

Ovennævnte redegørelse har kun medtaget den lovgivning, der er knyttet til sektorlovgivningen, og som er relateret til gennemførelse af reguleringer der har sigte på miljøbeskyttelse af vandmiljøet. Vandplanernes indsatsprogram kan derimod indeholde reference til vandplanens generelle foranstaltninger, herunder grundlæggende foranstaltninger jf. "Redegørelse om indsatsprogrammets grundlæggende foranstaltninger", vandplanens retningslinjer i kapitel 1.4 og andre vejledninger for myndighedernes administration af den tilknyttede sektorlovgivning, hvis der måtte være behov for at tydeliggøre administrationsgrundlaget for supplerende foranstaltninger. Ovenstående Tabel 1 viser således referencer til relevant sektorlovgivning i relation til havne, sejladsrelaterede aktiviteter og slusefjorde mv.

Sluselovene

Regulering af slusepraksis i Ringkøbing og Nissum Fjorde sker i henhold til love om afløbsforholdene ved Ringkøbing og Nissum Fjord. Sluseudvalgene bistår Trafikministeriet med at finde den bedst opnåelige regulering af vandstanden og saltholdigheden i fjordene med særlig hensyntagen til landbrugets og fiskeriets interesser.

Ved lovenes vedtagelse (1929 – 1931) var der ikke samme fokus på miljøet, som der er i dag og hensynet hertil blev derfor ikke medtaget i regulativet for sluseudvalgene. Ifølge Kystdirektoratet udelukker dette imidlertid ikke, at der skal tages andre hensyn, herunder miljøhensyn. Ved udøvelse af sine beføjelser efter sluseloven skal sluseudvalg derfor tage miljømålsloven, og herunder miljømålene og indsatsprogrammer i relevante vandplaner i betragtning.

I vandplanen for Ringkøbing Fjord er dette f.eks. reflekteret med en indsats om, at den slusepraksis, som er fastlagt for Ringkøbing Fjord, og som har bidraget til væsentlige miljøforbedringer i fjorden, bør fastholdes.

3 Vandplanernes retningslinjer og redegørelse

Tekster med relationer til havne og sejladsrelaterede aktiviteter.

Vandplanen består af en plandel og en redegørelsesdel. I plandelen indgår afsnit med fastsættelse af miljømål for de konkrete vandområder (afsnit 1.2), indsatsprogrammer (afsnit 1.3), og retningslinjer for myndighedernes fysiske planlægning og administration i forbindelse med den indsats der skal gennemføres i den første vandplanperiode med henblik på at opfylde de fastsatte miljømål (afsnit 1.4). I redegørelsesdelen indgår forskellige afsnit med beskrivelse af påvirkninger, som forskellige kilder og aktiviteter giver anledning til, vurdering af miljøtilstand for de konkrete vandområder og vurdering af behov for indsats for at kunne opfylde miljømålene.

Konkrete vandplanafsnit, hvor der kan forekomme tekster med direkte relation til havne- og sejladsrelaterede aktiviteter er:

PLANDEL:

Afsnit 1.2.1 Miljømål - generelle principper

- Kunstige og stærkt modificerede vandområder

Afsnit 1.2.4 "Miljømål for kystvande"

- I dette afsnit er anført hvilke vandområder (havne, slusefjorde, sejrender) som er udpeget som stærkt modificerede, samt de tilhørende miljømål.
- Tabel 1.2.6 Udpegede stærkt fysisk modificerede marine områder, med miljømål for opfyldelse af godt økologisk potentiale.

Afsnit 1.3 Indsatsprogram:

- Afsnit 1.3.1, tabel 1.3.2c Krav til indsats for reduktion af påvirkning af kystvande
 - Undersøgelser indsats i forbindelse med slusefjordene Nissum Fjord, Ringkøbing Fjord og Hjarbæk Fjord
- Afsnit 1.3.2 "Undtagelser i relation til kystvande"
 - Tabel 1.3.5
 - Administrationsgrundlag baseret på gældende lovgrundgrundlag og praksis

Afsnit 1.4 Retningslinjer (nr. 45 og 46)

REDEGØRELSEDEL:

Afsnit 2.1.1 Vandområdernes beliggenhed, typologi og afgrænsning.

- Afsnit om kystvande beskriver forekomst/afgrænsning af stærkt modificerede vandområder i hovedvandoplandet

Afsnit 2.2 Påvirkninger

- 2.2.1 Spildevand fra husholdninger og industri
 - Afsnit om Miljøfarlige forurenende stoffer
 - Tabel 2.2.X. Stoffer der med særlig sandsynlighed kan være problematiske i forbindelse med forskellige kildetyper. Prioriterede stoffer og andre stoffer med miljøkvalitetskrav på fællesskabsniveau er understreget.
 - Tabel 2.2.Y. Miljøfarlige forurenende stoffer/stofgrupper målt ved forskellige kilder i hovedvandoplandet"
 - Tabel 2.2.Z. Forurenende stoffer med angivelse af kildetype
 - I tekst kan der (hvis relevant for den pågældende vandplan) stå noget om havne, sejrender, slusefjorde og kystfodring
- 2.2.6 Andre påvirkninger
 - I separate tekstafsnit kan der (hvis relevant for den pågældende vandplan) stå noget om havne, sejrender, slusefjorde og kystfodring

Afsnit 2.3 Vandområdernes tilstand

- 2.3.3 Kystvande

Afsnit 2.4 Miljømål og indsatsbehov

- 2.4.3 Kystvande
 - Afsnit "Miljøfarlige forurenende stoffer" tabel 2.4.9/2.4.10 Fordelingen af kystvandene i indsatskategorier i hovedvandoplandet.

Afsnit 2.5 Virkemidler, foranstaltninger og økonomi

Bilag 6. Regionplanretningslinjer, der ophæves med vedtagelse af - vandplanen

I relation til havne og sejladsrelaterede aktiviteter forudsætter forslag til vandplan for første vandplanperiode ikke ændringer i myndighedernes nuværende administration af aktiviteterne efter gældende lovgivning.

4 Grundlaget for vandplanens retningslinjer og redegørelse

Vandplanens afgrænsning af vandområder

Kystvandene er i vandplanerne afgrænset med 164 vandområder. Afgrænsningen er sket efter bestemmelser i vandrammedirektivet i relation til den type de konkrete kystvande har. Det vil sige efter de naturgivne karakteristika f.eks. om der er tale om en fjord eller åbent kystvand, en åben fjord eller bugt med god vandudskiftning eller et 'lukket' vandområde med dårlig vandudskiftning, et område hvor saltholdigheden naturligt er høj eller lav mv. Identifikation og afgrænsning af kystvandsområder er sket i overensstemmelse med Miljøministeriets bekendtgørelse om karakterisering af vandforekomster, opgørelse af påvirkninger og kortlægning af vandressourcer og Vejledning fra Miljøstyrelsen⁴.

Derudover er der i vandplanerne i høring afgrænset 7 stærkt modificerede kystvandsområder.

I vandplanerne afsnit 2.1.1 er der redegjort for de konkrete vandområders beliggenhed, topologi og afgrænsning.

Vandplanens miljømål generelt

Vandrammedirektivet forpligter medlemsstaterne til at træffe foranstaltninger, så miljømålet 'god tilstand' opnås i alle overfladevande.

Tilstanden for overfladevand klassificeres som værende høj, god, moderat, ringe eller dårlig. Tilstanden for overfladevand er en overordnet tilstandsbeskrivelse, som sammenfatter beskrivelsen af økologisk tilstand og kemisk tilstand for overfladevand. For at tilstanden for overfladevand kan klassificeres som god, skal både den økologiske tilstand og den kemiske tilstand være klassificeret som god.

Opfyldelse af god økologisk tilstand vurderes på grundlag af tilstanden i økosystemet, dels ud fra værdier for en række biologiske kvalitetselementer, dels ud fra hydromorfologiske, kemiske og fysisk-kemiske vandkvalitetsforhold. Heri indgår opfyldelse af miljøkvalitetskrav for miljøfarlige forurenende stoffer, med undtagelse af de prioriterede stoffer under vandrammedirektivet.

Opfyldelse af god kemisk tilstand vurderes for de prioriterede stoffer under vandrammedirektivet.

I de biologiske kvalitetselementer, der indgår i vurderingen af tilstanden i kystvande, indgår planteplankton, makroalger, blomsterplanter og bunddyr. Miljømålet om god økologisk tilstand er i de første vandplaner primært udtrykt ved værdier for ålegræssets dybdeudbredel-

⁴ Vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 2, 2004, Basisanalyse del 1 – om karakterisering af vandforekomster og opgørelse af påvirkninger.

se i fjorde og øvrige kystvande inden for Skagen, mens klorofyl-a anvendes for Vadehavet og Vesterhavet. Efterfølgende frem til næste vandplan vil der blive fastlagt miljømåls-værdier for de øvrige biologiske kvalitetselementer.

I det omfang, at der i et vandområde ikke kan foretages vurdering af de biologiske kvalitetselementer, skal vurderingen ske på grundlag af parametre for vandkvaliteten, der har betydning for om de biologiske forhold vil kunne opnå en god tilstand. Det har først og fremmest betydning for vurderinger af om der er behov for en indsats med henblik på at opfylde miljømålet. Hvis det kan vises, at måleresultater for parametrene for vandkvaliteten viser værdier på et niveau, der kan tilgodese en målopfyldelse for de biologiske kvalitetselementer, så kan det indgå i vurderingen af om der er behov for indsats.

Opfyldelse af vandplanernes generelle miljømål er generelt en forudsætning for at målsætninger om gunstig bevaringstilstand i NATURA 2000 områder kan opfyldes. I Natura 2000 områder kan der imidlertid også være tale om skærpede krav og andre vilkår, der skal kunne opfyldes for at naturplanernes målsætninger kan opfyldes.

Udpegning af 'stærkt modificeret' eller 'kunstigt' vandområde samt miljømål herfor

Begrebet "stærkt modificeret vandområde" fandtes ikke i den tidligere regionplanlægning. Vandrammedirektivet har indført denne vandområdetype for vandområder, der er karakteriseret ved ændringer af de hydromorfologiske karakteristika (dvs. fysiske anlægsforhold og herunder disse fysiske forhold betydning for f.eks. vandudskiftning og strømforhold). For disse vandområder fastlægges en særskilt klassifikation af tilstanden og miljømål fastsættes med henblik på at kunne acceptere den betydning, som de fysiske ændringer i vandområdet har for den økologiske tilstand. Uddybning af disse aspekter findes i By- og Landskabsstyrelsens 'Retningslinjer for udarbejdelse af indsatsprogrammer, bilag 12'.

Et vandområde kan efter vandrammedirektivet udpeges som et stærkt modificeret vandområde, hvis den ændring af vandområdets fysiske udformning (f.eks. restaurering med tilbageføring til naturlig tilstand), som er nødvendig for at opnå 'god økologisk tilstand', vil have betydelige negativ indvirkninger på specifikke forhold og aktiviteter, som den ændrede fysiske udformning tilgodeser. Endvidere skal kunne vises, at de nyttige mål, der er tilsigtet ved de modificerede karakteristika af vandområdet, på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger ikke med rimelighed kan opnås med andre midler, som er en miljømæssigt bedre løsning.

Miljømålet i et 'stærkt modificeret' vandområde udtrykkes som 'godt økologisk potentiale'. Grænserne for dette miljømål skal fastlægges individuelt for de konkrete vandområder, der er udpeget. For at kunne gøre dette skal der for hvert af de konkrete vandområder fastlægges et 'maksimalt økologisk potentiale', der for hvert biologisk kvalitetselement beskriver hvilken tilstand der ville være til stede hvis der kun var tale om indvirkningen af de hydromorfologiske ændringer i vandområdet. Det maksimale økologiske potentiale, fastlægges med reference til naturlige områder som ligner det modificerede område mest. Miljømålet for et stærkt modificeret vandområde fastlægges ved 'godt økologisk potentiale', med udgangspunkt i værdierne for maksimalt økologisk potentiale på samme måde som god økologisk tilstand fastlægges for øvrige vandområder.

Det er derfor vigtigt at forstå begrebet 'stærkt modificeret' vandområde korrekt. Begrebet dækker kun over, at kravene til de biologiske forhold kan lempes i de udpegede stærkt modificerede vandområder. Kravene til vandkvaliteten f.eks. kravene til koncentrationen af miljø-

farlige forurenende stoffer vil derimod være de samme, som gælder for alle andre vandområder, der skal opnå 'god tilstand'.

Nye fysiske anlæg med ændringer i et vandområdes fysiske karakteristika

Nyanlæg på søterritoriet og væsentlige ændringer af eksisterende anlæg kan medføre ændringer i et vandområdes fysiske karakteristika, som kan være årsag til at 'god økologisk tilstand' ikke kan opfyldes i vandområdet. Vandrammedirektivets artikel 4.7 – og miljømålslovens § 17 – giver mulighed for sådanne ændringer, idet direktivet giver grundlag for at kunne acceptere den forringelse i miljøtilstanden, som de fysiske ændringer medfører. Vandområdet vil i den sammenhæng kunne om-karakteriseres til et stærkt modificeret vandområde, når en række betingelser er opfyldt, herunder at der skal tages alle praktisk gennemførlige skridt for at mindske den skadelige indvirkning på vandområdets tilstand. Betingelserne fremgår af miljømålslovens § 17 og hovedelementer i relation til at anvende bestemmelsen er fortolket i et EU Kommissionens Guidance Document⁵.

Udpeges et vandområde efter disse retningslinjer bliver miljømålet for vandområdet fastsat med 'godt økologisk potentiale' i stedet for 'god økologisk tilstand'.

Fastsættelse af miljømål for stærkt modificerede vandområder

Er der fundet grundlag for udpegnings af et vandområde som stærkt modificeret, skal der fastsættes et miljømål med 'godt økologisk potentiale' for vandområderne. "Godt økologisk potentiale", der er udtryk for en svag afvigelse fra et "maksimalt økologisk potentiale", som er den bedste tilstand, der vil kunne opnås i det pågældende vandområde, hvis alle andre påvirkninger end den fysiske ændring, der er foretaget af hensyn til menneskelig aktivitet, blev fjernet. Det vil sige, at der i fastlæggelse af miljømålet for de biologiske indikatorer i disse vandområder tages hensyn til de anderledes levebetingelser som dyr- og planter har som følge af de ændrede fysiske forhold, der tjener nærmere angivne menneskelige nyttige mål.

I praksis skal miljømålet 'godt økologisk potentiale' fastsættes med værdier for de biologiske indikatorer, som tager udgangspunkt i de værdier, der er fastsat for de samme indikatorer i et naturligt vandområde, som det kunstige eller stærkt modificerede vandområde med deres fysiske udformning ligner mest – jf. EU Guidance Document No. 4⁶ og Naturstyrelsens (tidl. By- og Landskabsstyrelsen) Retningslinjer for udarbejdelse af indsatsprogrammer. For fysisk-kemiske vandkvalitetsparametre vil værdierne være de samme som for vandområder, der skal opfylde god økologisk tilstand.

Kriterier for udpegnings af havne, sejlrender og slusefjorde som 'stærkt modificerede'

Ved udpegnings som stærkt modificeret vandområde forudsættes:

- at der er tale om væsentlige fysiske ændringer, der har medført betydelige ændringer i de hydromorfologiske forhold for hele vandområdet,
- at det/de udpegede vandområde/r udgør en større del af det overordnede vandområde hvori det/de er beliggende, og

⁵ EU Guidance Document no. 20 'Guidance Document on Exemptions to the environmental Objectives', Technical Report - 2009-027, EU Kommissionen 2009.

⁶ EU Guidance Document no. 4 'Identification and Designation of Heavily Modified and Artificial Water Bodies', EU Kommissionen 2003.

- at der er tale om, at 'god økologisk tilstand' ikke vil kunne opnås inden for det udpegede vandområde som helhed eller for det vandområde det modificerede område er beliggende i, hvis det modificerede område ikke bliver udpeget.
- For vandområder, der reguleres med slusedrift, er det vurderingen af om ændringer i alene driftspraksis vil kunne ændre den økologiske tilstand, der er afgørende for udpegningen.

For uddybning af disse kriterier henvises til Naturstyrelsens (tidl. By- og Landskabsstyrelsens) 'Retningslinjer for udarbejdelse af indsatsprogrammer, bilag 12'.

Havne, sejlrender og slusefjorde er i forslag til vandplaner altovervejende ikke udpeget som "stærkt modificerede", fordi disse områder ikke ændrer strømforhold, bundforhold eller miljøtilstanden i relation til den økologiske tilstand i større udstrækning i de vandområder, hvor havnene er beliggende. Med samme begrundelse er ingen klappladser udpeget som "stærkt modificeret vandområde".

Slusefjorde

De 2 slusefjorde Nissum Fjord og Ringkøbing Fjord er i vandplanerne udpeget som stærkt modificerede begrundet i, at påvirkningen af vandområdet fra slusedriften har et omfang, der giver mulighed for forskelligt plante- og dyreliv afhængig af den valgte slusedrift. Vandudvekslingen med Vesterhavet er styret via sluserne til de 2 fjorde. Driften af slusen regulerer vandstand og saltholdighed i fjorden og er dermed bestemmende for, hvilket plante- og dyreliv der vil være i fjorden.

Det er i Vandplanernes indsatsplan for de 2 slusefjorde forudsat at der i første planperiode gennemføres en analyse af og fastlæggelse af optimeret slusedrift i forhold til opnåelse af miljømålet for fjordene. Slusepraksis skal være som nuværende indtil andet måtte fastlægges jf. foranstående analyse. Det vurderes, at det vil være af afgørende betydning for vegetationens tilbagevenden, at der indføres en slusepraksis, som mindsker udsving i saltholdigheden og søger at optimere forholdene for de biologiske kvalitetselementer. I indeværende planperiode undersøges, hvordan slusen kan og skal drives for at opnå optimale forhold for vegetationen.

Også i slusefjorden "Hjarbæk Fjord" beliggende i hovedvandopland Limfjorden forudsættes i første planperiode gennemført en undersøgelsesindsats i forhold til at belyse betydningen af slusepraksis.

Alternative løsninger end nuværende vandudvekslingsforhold med Lovns bredning skal analyseres i forhold til opnåelse af god økologisk tilstand inden evt. udpegningsområde som stærkt modificeret område

og i så tilfælde efterfølgende fastlæggelse af godt økologisk potentiale.

Konsekvens af at udpege havne, sejlrender og slusefjorde som 'stærkt modificeret' vandområde

I det omfang, at et vandområde er udpeget som stærkt modificeret vandområde, skal der i vandplanen være redegjort for at vandrammedirektivets betingelser for udpegningen af vandområdet er opfyldt j.fr foranstående.

Dernæst skal der fastsættes værdier for miljømålet 'godt økologisk potentiale' for vandområdet og overvågning af om miljømålet opfyldes i vandområdet skal indgå i et overvågningsprogram.

Nedenstående Tabel 2 (Vandplanens tabel 1.2.6) omhandlende miljømål for det udpegede stærkt modificerede vandområde Københavns Havn beliggende i Hovedvandopland 2.3 Øresund, er et eksempel på fastlæggelse af miljømål for et "stærkt modificeret vandområde"

I relation til eksemplet for Københavns Havn er der imidlertid ikke refereret til vandrammedirektivets - og miljølovens – betingelse for at udpege et område som stærkt modificeret vandområde. Nemlig at det vil have en betydelig negativ indvirkning på aktiviteter forbundet med havnefaciliteterne, hvis der skulle genskabes forhold, som kunne tilgodese opfyldelse af god økologisk tilstand. Dette burde fremgå i oversigten under 'Fysisk påvirkning'. Endvidere kan det være misvisende at fastsætte et miljømål for ålegræssets dybdegrænse medmindre der indenfor havnen findes fysiske forhold som kan tilgodese ålegræssets vækst til den dybde.

På den baggrund er der behov for at justere vandplanerne, så begrundelsen, der opfylder vandrammedirektivets betingelser for udpegning af stærkt modificerede vandområder, medtages.

Stærkt modificeret vandområde	Udstrækning	Fysisk påvirkning	Målsætning	Miljømål for godt økologisk potentiale: Ålegræs dybdegrænse (hovedudbredelse) M
Erhvervs- og trafik havn: Københavns Havn	Hele vandområdet	Hele vandområdet er en stor havn. Kajanlæg, uddybning og oprensning af sediment medfører at det naturlige strømningsmønster og dybdeforhold er ændret i hele vandområdet. I området findes tillige en sluse der styre vandgennemstrømningen i området.	Godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand (Dvs. accept af indvirkning på de biologiske kvalitetselementer som følge af de hydromorfologiske ændringer af vandområdet)	Godt økologisk potentiale: Vandkvaliteten (herunder næringsstofindholdet og koncentrationen af miljøfarlige forurenende stoffer) skal være af samme kvalitet som i det tilstødende ikke fysisk modificerede vandområde ved målopfyldelse. Det betyder at et miljømål for ålegræs dybdeudbredelse = 8,1 m (svarende til miljømålet for det tilstødende vandområde) ville kunne opfyldes såfremt omhandlede vandområde ikke var stærkt fysisk modificeret. God kemisk tilstand: Se bilag 7.

Tabel 2 - Vandplanens Tabel 1.2.6 Udpegede stærkt modificerede kystvande med miljømål for opfyldelse af godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand (Eksempel for Københavns Havn)

Bortset fra den effekt som den fysiske indretning af et stærkt modificeret vandområde har på tilstanden for de biologiske forhold og miljømålet for (visse af) de biologiske kvalitetselementer, vil der ikke være forskel på de vandkvalitetskrav, der også gælder for opfyldelse af 'god økologisk tilstand'. I relation til ovenstående eksempel fra Københavns Havn kan det derfor være relevant at fastsætte et krav til vandkvaliteten (f.eks. til næringsstofkoncentration og

sigtdybde), som ville kunne understøtte ålegræsvækst til et miljømål for ålegræssets dybdegrænse uanset om de fysiske forhold for ålegræsvækst er til stede.

I et vandområde, der er karakteriseret som stærkt modificeret kan påvirkning fra andre aktiviteter (f.eks. forurenende aktiviteter og fysiske påvirkninger, som f.eks. forstyrrelse af bundforhold som følge af skibes manøvrering eller oprensingsaktiviteter), således ikke tilgodeses på anden måde end i områder med miljømålet 'god tilstand'. For at kunne tilgodeses tilstedeværelse af disse aktiviteter er der i de situationer derfor også behov for at udlægge den berørte del af vandområdet som en aktivitetszone – jf. afsnit herom. Der er derfor ikke forskel på de vurderinger og vilkår, som forvaltningsmyndigheden skal foretage og fastsætte for en aktivitet i et stærkt modificeret vandområde, sammenlignet med vurderinger og vilkår, der skal foretages i relation til naturlige vandområder.

Udpeges et vandområde som stærkt modificeret, skal overvågningen af om miljømålet for vandområdet er opfyldt for vandområdet indgå i et overvågningsprogram.

Sammenfattende kan et vandområde udpeges som 'stærkt modificerede vandområde', når fysiske ændringer i vandområdet har en så væsentlig indvirkning på de biologiske forhold i området, så 'god økologisk tilstand' ikke kan opnås, og når de fysiske ændringer ikke kan bringes tilbage til naturlige forhold uden betydelig negativ indvirkning på det nyttige formål, som er tilsigtet med de modificerede karakteristika i vandområdet. Miljøpåvirkningen fra de aktiviteter, som er forbundet med de modificerede forhold, kan ikke begrunde en udpegnings af vandområdet som stærkt modificeret.

Konsekvensen for havne og andre vandområder, der bliver udpeget som stærkt modificerede vandområder følgende:

- Der skal fastsættes et miljømål om 'godt økologisk potentiale' for vandområdet, med værdier for de biologiske kvalitetselementer, der tager højde for de fysiske anlægs betydning.
- Krav til vand- og sedimentkvaliteten i vandområdet, herunder miljøkvalitetskrav for miljøfarlige forurenende stoffer, bliver det samme som for naturlige vandområder
- Overvågning af tilstanden i vandområdet skal indgå i et overvågningsprogram.

Naturstyrelsen har på denne baggrund genvurderet de udpegede stærkt modificerede vandområder i forslag til vandplaner og fundet, at ikke alle områderne opfylder kriterierne for udpegnings. Naturstyrelsen har derfor foreslået en revision af udpegningerne som det fremgår af kapitel 5. Arbejdsgruppen har tilsluttet sig dette forslag til udpegnings.

Mindre strengt miljømål

Vandrammedirektivet og miljømålsloven (§16) indeholder undtagelsesbestemmelser, der under bestemte forudsætninger tillader at fravige direktivets og lovens generelle bestemmelser om opfyldelse af målet om god tilstand inden udgangen af 2015. Denne undtagelse kan bringes i anvendelse både for naturlige vandområder og for stærkt modificerede vandområder. Det vil sige at det også gælder miljømålet om godt økologisk potentiale.

Som for udpegnings af 'stærkt modificerede områder' kan der udpeges områder med 'mindre strengt miljømål', når der er tale om at 'god økologisk tilstand' ikke vil kunne opnås inden for det udpegede vandområde som helhed eller for så stor en del af et større vandområde, som området er beliggende i, at hele vandområdet vil blive klassificeret med et ikke opfyldt miljømål.

Vandrammedirektivet har fastlagt en række betingelser, som alle skal være opfyldt, for at et vandområde kan udlægges med et mindre strengt miljømål. Forudsætningerne for at kunne anvende undtagelsesbestemmelserne er uddybet beskrevet i Kapitel 5 i Naturstyrelsens 'Retningslinjer for udarbejdelse af indsatsprogrammer".

Vandrammedirektivet indeholder også undtagelsesbestemmelser, hvormed tidsfristen for opfyldelse af miljømålet kan forlænges. Dette er ikke behandlet yderligere i dette notat, først og fremmest fordi de aktiviteter, der omhandles er af varig karakter. Forudsætningerne for at kunne anvende denne bestemmelse er også uddybet beskrevet i Kapitel 5 i Naturstyrelsens 'Retningslinjer for udarbejdelse af indsatsprogrammer"

Naturstyrelsen har ikke fundet grundlag for, at der i den første vandplan udpeges vandområder med mindre strengt miljømål i relation til havne og sejladsrelaterede aktiviteter mv.

Aktivitetszoner for havne, klappladser mv.

I relation til havne, sejltreder, klappladser mv. foregår en række aktiviteter, som kan have indvirkning på både biologiske, hydromorfologiske og fysisk-kemiske forhold i vandområderne. I nogle af disse områder kan der, som følge af fysiske anlæg, være sket hydromorfologiske ændringer af så udbredt karakter, at der kan være behov for at udpege vandområdet som 'stærkt modificeret vandområde'. Kravene til den fysisk-kemiske vandkvalitet i 'stærkt modificerede vandområder' er imidlertid de samme som for områder, der har miljømålet 'god økologisk tilstand'. Derfor kan en udpegning af et vandområde som 'stærkt modificeret' ikke i sig selv tilgodese eller muliggøre aktiviteter, der f.eks. påvirker den fysisk-kemiske vandkvalitet. I et vandområde, der er udpeget som 'stærkt modificeret vandområde', er der således ikke bedre mulighed for at forurene eller påvirke udover den påvirkning som det fysiske anlæg/den fysiske aktivitet måtte indebære.

I den tidligere amtslige vandkvalitetsplanlægning, der var en del af regionplanlægningen, var der taget hånd om dette derved, at man udlagde typisk erhvervshavne og klappladser med "lempet målsætning" i regionplanerne. Det betød at den "generelle målsætning", der forudsatte 'ingen eller kun svag påvirkning af plante- og dyrelivet og gode hygiejniske forhold' ikke kunne forventes opfyldt inden for sådanne områder. For havnene skyldtes det, at man måtte forvente en vis miljøpåvirkning som følge af spildevandsudledning, skibstrafik mm. For klappladserne skyldtes det først og fremmest den fysiske påvirkning, der var ved klappning på pladsen eller indholdet af miljøfarlige forurenende stoffer i klapmaterialet.

Denne mulighed for at udlægge havne og klappladser mv. med en "lempet målsætning" er ikke til stede på samme måde efter bestemmelserne i vandrammedirektivet. For at disse aktiviteter fortsat skal kunne finde sted i relation til vandplanlægningen, er der behov at etablere nogle vandplanretningslinjer, som på den ene side tilgodeser tilstedeværelsen af disse aktiviteter, og på den anden side sikrer, at miljøpåvirkningen fra aktiviteterne ikke er til hindring for at vandplanernes miljømål kan opfyldes.

Som udgangspunkt indeholder Vandrammedirektivet en mulighed for at udpege et vandområde som 'stærkt modificeret' for vandområder, hvor der er sket hydromorfologiske ændringer i vandområdet med henblik på at kunne opfylde samfundsnyttige behov. Endvidere er der undtagelsesbestemmelser i direktivet, der giver mulighed for at fastsætte 'mindre strengt miljømål' eller at udskyde tidsfristen for opfyldelse af miljømålet 'god tilstand' til den efterfølgende planperiode. Der er ikke i forslag til vandplaner fastsat 'mindre strengt miljømål' for

konkrete marine vandområder, men for alle marine vandområder er der brugt en undtagelse mht. udskydelse af tidsfristen for målopfyldelse i relation til eutrofieringspåvirkninger med henvisning til usikkerhed eller manglende viden mht. opgørelse af indsatsbehovet.

I vandplanlægningen efter vandrammedirektivet forholder det sig desuden sådan, at man opererer med større samlede vandområder. Inden for et sådan større samlet vandområde vil der – i overensstemmelse med direktivet – kunne finde forskellige aktiviteter sted, som f.eks. spildevandsudledninger og tilstedeværelsen af havne og klappladser uden, at der er behov for en særskilt afgrænsning af vandområder. Når tilstanden for et vandområde skal overvåges og vurderes skal det ske for vandområdet som helhed. For at opnå en retvisende repræsentation af overvågningslokaliteter indenfor et vandområde, er det derfor væsentligt, at der af vandplanen og dermed grundlaget for udarbejdelse af overvågningsprogrammet fremgår en lokalisering af aktivitetszoner og karakteren af miljøpåvirkning, der er forbundet med aktiviteten. Naturstyrelsen vurderer på den baggrund at udlægning af aktivitetszoner er hensigtsmæssig med hensyn til at mindske risikoen for fejlklassificering af et vandområdes tilstand derved at det vil kunne undgå at få miljøeffekter i relation til havne og sejladsrelaterede aktiviteter mv. skævt repræsenteret i resultater af et overvågningsprogram.

Omkring spildevandsudledninger (herunder udledning fra spulefelter dvs. deponeringsanlæg for havbundsmaterialer) kan der udpeges en blandingszone, der skal afgrænses til udledningens umiddelbare nærhed og hvor udstrækningen skal afpasses efter de betingelser der er fastsat i de forudgående reguleringer af udledningerne i overensstemmelse med anvendelse af de bedste tilgængelige teknikker⁷. Miljømålene – i denne sammenhæng miljøkvalitetskrav for miljøfarlige forurenende stoffer – skal kunne opfyldes ved blandingszonens afgrænsning.

Naturstyrelsen finder, at der efter de samme principper for udpegning af blandingszoner også i relation til andre aktiviteter vil kunne udlægges aktivitetszoner, hvor der indenfor aktivitetszonen accepteres en påvirkning fra den type af aktivitet, der giver anledning til udpegningen, og hvor miljømålene kan opfyldes ved aktivitetszonens afgrænsning. I vandområder, hvor der finder flere aktiviteter sted, skal der desuden tages højde for, at den samlede effekt og karakteren heraf samt den samlede arealudstrækning af alle aktiviteterne ikke vil hindre at miljømålet for vandområdet som helhed kan opfyldes.

I betragtning af, at der vil kunne forekomme et antal aktivitetszoner indenfor et vandområde og at der derved kan være tale om en samlet påvirkning der har betydning for om miljømålet for vandområdet som helhed kan opfyldes, er Naturstyrelsen af den opfattelse, at aktivitetszoner kun vil kunne accepteres når "summen" af arealudstrækningen af aktiviteter er begrænset set i forhold til arealudstrækningen af hele det vandområde de ligger i.

De miljømål, der gælder for vandområdet som helhed, vil på den måde ikke blive gjort gældende for selve aktivitetszonen som f.eks. havne, klappladser, havbrug og især for miljøfarlige forurenende stoffer i blandingszoner omkring spildevandsudledninger, samt i forbindelse med kystbeskyttelse. Uden for blandingszoner og aktivitetszoner må aktiviteterne ikke kunne give anledning til ophobning af miljøfarlige stoffer eller anledning til en akut toksisk effekt på organismer. I situationer hvor en aktivitetszone også omfatter udledning af spildevand f.eks. udsivning fra spulefelter, vil der f.eks. gælde de samme retningslinjer for regulering med fastsættelse af vilkår for udledningen, som hvis udledningen ikke lå i en aktivitetszone.

⁷ Retningslinjer for afgrænsningen er fastlagt i EU direktiv 2008/105/EF om miljøkvalitetskrav for prioriterede stoffer.

Udlægning af aktivitetszoner

Naturstyrelsen oplyser, at konkret udlægning af aktivitetszoner ikke vil kunne indgå i første generation af vandplaner, men at vandplanerne indeholder en generel kortlægning af tilstedeværelse af f.eks. havne, sejlrender og klappladser. For at kunne operere med udlægning af aktivitetszoner frem til næste vandplan skal vandplanen give mulighed herfor og indeholde definition af aktivitetszoner samt retningslinjer for, hvordan den kan udlægges. I planperioden er der desuden behov for at etablere et samlet overblik over aktiviteter, der kan begrunde en udlægning af aktivitetszoner og evt. for at identificere yderligere aktiviteter, der er potentielle for udlægning af aktivitetszoner (herunder bl.a. havbrug). Identifikation af potentielle aktivitetszoner vil primært bero på en indsats hos de relevante godkendelsesmyndigheder, mens etablering af et overblik vil kunne tilvejebringes af Naturstyrelsen i forbindelse med den næste basisanalyse, forudsat at godkendelsesmyndighederne vil kunne fremsende oplysninger herom. Overblikket vil kunne etableres i forbindelse med den næste basisanalyse, som skal afsluttes med udgangen af 2013.

Naturstyrelsen finder, at der desuden er behov for at konkretisere, hvornår der er grundlag for at udlægge aktivitetszoner og hvilke kriterier, der skal gælde for udlægning af aktivitetszoner og for fastlæggelse øvre grænser for påvirkning, der kan accepteres inden for aktivitetszoner. Arbejdet bør tage udgangspunkt i gældende administrationsgrundlag og praksis i relation til de konkrete aktiviteter. Det bør herunder også vurderes, hvilket kriterier der bør gælde for, om der kan udlægges aktivitetszoner i udpegede Natura 2000 områder. Resultatet af dette arbejde bør efterfølgende indbygges i de vejledninger (f.eks. klapvejledningen) der måtte knytte sig til pågældende myndighedsadministration.

Naturstyrelsen finder, at afgørelser om udlægning af aktivitetszoner bør kunne træffes i henhold til retningslinjer i vandplanen som afgørelser i henhold til miljømålsloven, hvorefter statslige myndigheder, regionsråd og kommunalbestyrelsen bliver bundet af vandplanen ved udøvelse af deres beføjelser i medfør af lovgivningen. Afgørelse om udlægning af aktivitetszoner bør således træffes i forbindelse med tilladelse til den pågældende aktivitet, hvor der i afgørelsen i øvrigt vil indgå vilkår som for aktiviteten med hensyn til miljø- og naturbeskyttelsen. Det vil derfor være hensigtsmæssigt, at den relevante forvaltnings/godkendelsesmyndighed med vandplanens retningslinjer gives kompetence til at træffe afgørelser om udlægning af aktivitetszoner evt. efter konsultation med vandplanmyndigheden med hensyn til at vurdere, hvilket grundlag der er for at kunne acceptere effekten af aktiviteten inden for et vandområde. For udpegning af blandingszoner er der tilsvarende en retningslinje i forslag til vandplaner, der giver den relevante myndighed mulighed for udpegning. Denne retningslinje har ophæng i bestemmelser i bekendtgørelse om miljøkvalitetskrav.

I situationer hvor en eller flere aktører har aktiviteter af samme og gentagende karakter i relation til det samme område - som f.eks. for klapning - vil det være hensigtsmæssigt, at det i retningslinjer for udlægning af aktivitetszoner kommer til at indgå, at der ved først givne lejlighed bliver udlagt en aktivitetszone for klappladsen med tilhørende påvirkningszone, som kommende tilladelser til klapning i området vil kunne referere til.

Når aktivitetszoner bliver udlagt skal de optages i vandplanerne ved først forekommende opdatering af planen (opdateres hvert 6 år), på samme måde, som det er tilfældet for blan-

dingszoner omkring spildevandsudledninger⁸. Tilsvarende vil gælde for aktivitetszoner omkring nye aktiviteter, f.eks. udvidelse eller etablering af nye havne, klappladser mv., hvor det indgår at der forinden beslutning om iværksættelse af aktiviteten er gennemført de nødvendige miljømæssige vurderinger for bl.a. VVM og vurderinger i henhold til miljømålslovens § 17. Indtil aktivitetszoner bliver optaget i vandplanen vil deres lokalisering kunne offentliggøres på relevante hjemmesider, herunder Naturstyrelsens hjemmeside.

Indtil der er fastlagt kriterier for udlægning aktivitetszoner og tilhørende kriterier for administration af de tilknyttede aktiviteter, kan forvaltningen af aktiviteterne ske efter den hidtidige forvaltningspraksis.

Kystbeskyttelse samt anlæg på søterritoriet

Langs kyster, hvor der fra tid til anden gennemføres kystbeskyttende foranstaltninger, kan der være tale om faste konstruktioner eller 'bløde' foranstaltninger til styring af de naturlige kystprocesser.

Med hensyn til anlæg på søterritoriet og faste konstruktioner til kystbeskyttelse må det bero på en konkret vurdering af om konstruktionernes form har betydning for vandområdets tilstand. Ved større anlæg vil denne vurdering kunne ske i forbindelse med VVM-vurderinger. Ved kystbeskyttelse med stenkonstruktioner vil der imidlertid ofte skabes grundlag for en større biodiversitet i brændingszonen end langs erosionskyster uden denne form for kystbeskyttelse. Naturstyrelsen vurderer, at der generelt i de situationer ikke er behov for at udlægge aktivitetszoner, men at der kan forekomme situationer hvor det må overvejes.

Ved anlæg på søterritoriet som f.eks. havne, bro- og vindmølle-anlæg kan der være tale om ændringer i strøm- og sedimentationsforhold, som lokalt kan have en betydning. Vurderinger heraf vil ofte kunne ske i forbindelse med VVM-vurderinger af anlæggene.

Med hensyn til 'bløde' foranstaltninger, er f.eks. kystfodring er en metode, hvor der i et naturligt eksponeret kystområde tilføres erstatningsmateriale for det, der bortføres ad naturlig vej. Naturstyrelsen vurderer at denne type kystbeskyttelse, på længere sigt som udgangspunkt generelt har samme indvirkning på kystens plante, og dyreliv som de naturlige processer, men der kan dog i konkrete situationer/vandområder være behov for at vurdere betydningen af kystfodring for fisk og bunddyr.

Naturstyrelsen vurderer ikke, at de endelige vandplaner vil medføre ændringer i den hidtidige praksis i relation til udmøntning af myndighedsbehandling i Kystdirektoratet i af sager vedr. kystbeskyttelse og anlæg på søterritoriet. De fornødne afvejninger, herunder også af de natur- og miljømæssige forhold, vil dog indgå som hidtil i forbindelse med myndighedsbehandling af sager om kystbeskyttelse.

"By-pass" foranstaltninger er en anden form for bidrag til kystbeskyttelse, der foretages for at opretholde en naturlig kystudvikling. Det sker ved, at havbundsmateriale, der ved materialevandring langs kysten 'fanges' i en tværgående sejlrende eller foran en mole/høfde, oprenses og udlægges nedstrøms sejlrenden h.hv. mole/høfde. Naturstyrelsen vurderer heller ikke, at de endelige vandplaner vil medføre ændringer i den hidtidige praksis i relation til

⁸ Jf. § 12 i Bekendtgørelse nr. 1022/2010 om miljøkvalitetskrav for vandområder og krav til udledning af forurenende stoffer til vandløb, søer eller havet.

udmøntning af myndighedsbehandling i KDI i disse situationer, hvor KDI i konkrete tilladelser fastsætter vilkår i relation til "by-pass"-foranstaltninger.

Havne og sejlrender mv.

I havne og sejlrender foregår aktiviteter, der både kan indvirke på bundens plante og dyreliv, som følge af skibes manøvrering og skrueoperationer og som følge af tab af f.eks. olie og afsmitning af antibegroningsmidler, som kan medføre at miljømålet ikke kan opfyldes. Der vil også hyppigt forekomme udledning af spildevand og ikke mindst overfladevand fra virksomheder tilknyttet havne.

Naturstyrelsen vurderer, at alle disse aktiviteter kan begrunde udlægning af havnen som aktivitetsområde. Konkret udlægning af en aktivitetszone skal dog begrundes med de faktiske aktiviteter og omfanget heraf, der finder sted i vandområdet og andre aktiviteter, der påvirker miljøtilstanden, kan således ikke tilgodeses uden konkret stillingtagen hertil. Derfor vil et helt havneområde, der udlægges som aktivitetszone, ikke automatisk kunne anvendes som blandingszone omkring udledning af miljøfarlige forurenende stoffer til et havneområde, uden at lovgivningens retningslinjer for udpegning heraf er fulgt. I forhold til konsekvenserne af udledning af miljøfarlige forurenende stoffer til havne henvises til afsnit om blandingszoner omkring udledninger fra punktkilder.

Arbejdsgruppens vurderinger

Arbejdsgruppen tager Naturstyrelsens oplysninger og vurderinger i relation til udlægning af aktivitetszoner i vandplanerne til efterretning og vurderer på denne baggrund, at der er behov for, at Naturstyrelsen tager initiativ til at iværksætte arbejdet med at konkretisere kriterier for udlægning og administration af aktivitetszoner, og herunder fastlægger

- kriterier for, hvordan det i tilladelser til aktiviteter, der medfører udlægning af aktivitetszoner, sikres, at aktiviteten ikke er til hindring for opfyldelse af miljømålet i det vandområde hvor den er lokaliseret.
- principper for, hvorledes udlægning af aktivitetszoner bør prioriteres, hvis det aktuelle vandområde er under pres fra en række andre aktiviteter.

Arbejdsgruppen vurderer endvidere, at Naturstyrelsen i fremtidige hørings svar til den relevante myndighed i konkrete sager om kystbeskyttelse bør tage stilling til om en given aktivitet, der søges om tilladelse til, kan have betydning for opfyldelse af vandplanernes miljømål.

Miljømål i forhold til ikke-fysiske miljøpåvirkninger

I relation havne og sejladsrelaterede aktiviteter vil det først og fremmest være påvirkningen fra udledning af miljøfarlige forurenende stoffer, som kan have betydning for vandkvaliteten.

I forslag til vandplanerne indgår en strategi for indsatsen i relation til regulering af påvirkninger med miljøfarlige forurenende stoffer og i relation til at tilvejebringe bedre viden om både tilførsler og tilstanden i vandmiljøet for disse stoffer (se vandplanernes kapitel 2.4, tabel 2.4.1). I relation hertil har der været nedsat en arbejdsgruppe med deltagelse fra KL, Danske Regioner og Naturstyrelsen med det formål at drøfte og fastlægge kommunernes prioritering af indsatsen i vandplanperioden for så vidt angår miljøfarlige forurenende stoffer.

Nedenstående aktiviteter i relation til havne og sejladsrelaterede aktiviteter kan medføre påvirkning med miljøfarlige forurenende stoffer, som der skal tages stilling til i forbindelse med afgørelser om tilladelse til aktiviteten.

Blandingszoner omkring udledninger fra punktkilder

Udledning af miljøfarlige forurenende stoffer reguleres med kommunen som myndighed efter Miljøbeskyttelsesloven og Miljøministeriets BEK nr. 1022 af 25/08/2010 "Bekendtgørelse om miljøkvalitetskrav for vandområder og krav til udledning af forurenende stoffer til vandløb, søer eller havet". Bekendtgørelsen er oprindeligt⁹ udstedt som en gennemførelse af et EF-direktiv fra 1976 om udledning af visse farlige stoffer til Fællesskabets vandmiljø¹⁰, men senere tilpasset vandrammedirektivets bestemmelser som fra 2014 i fuldt omfang overtager bestemmelserne fra det oprindelige direktiv.

Bekendtgørelsen består af to principielle dele. En del der er relevant for fastsættelse af vilkår i tilladelser til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer, og en del om fastsættelse af miljøkvalitetskrav. Bekendtgørelsens fastsættelse af miljøkvalitetskrav udgør en del af miljømålslovens bekendtgørelse om fastsættelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande, overgangsvande og grundvand¹¹.

I bekendtgørelsen er der fastsat bestemmelser for udpegning af blandingszoner omkring spildevandsudledninger, herunder udledninger i havneområder mv. Blandingszonens afgrænsning skal således 1) afgrænses til udledningens umiddelbare nærhed og 2) afpasses efter de betingelser for udledningen af forurenende stoffer, der er fastsat i de forudgående reguleringer om udledning fra punktkilder i overensstemmelse med anvendelse af de bedste tilgængelige teknikker. Bekendtgørelsens bestemmelser for udpegning af blandingszoner er fastlagt med EU-direktiv om miljøkvalitetskrav for prioriterede stoffer under vandrammedirektivet¹².

I Vandplanerne indgår i retningslinje 13) i kapitel 1.4 at overskridelse af miljøkvalitetskrav kan accepteres inden for en blandingszone, og det er i en vis udstrækning markeret på planens kortbilag hvor der kan være behov for at udpege en blandingszone omkring spildevandsudledninger. Ifølge bekendtgørelse om miljøkvalitetskrav er det godkendelsesmyndigheden (kommunerne og staten (virksomhedsgodkendelser), der har kompetencen til at udpege blandingszoner. Det forventes at ske i løbet af planperioden frem mod den næste basisanalyse i 2013 og næste vandplan i 2015.

I situationer, hvor der sker udledning af miljøfarlige forurenende stoffer til et havneområde, skal udledningen reguleres efter samme bestemmelser som for udledninger uden for havne. Det vil sige at der kan fastlægges en blandingszone omkring udledningsstedet efter de samme principper som for andre udledninger, og at miljøkvalitetskravet skal kunne opfyldes ved blandingszonens afgrænsning. Hele havneområder vil ikke kunne fastlægges som blandingszone.

⁹ Miljø og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 921/1996 om kvalitetskrav for vandområder og krav til udledning af visse farlige stoffer til vandløb, søer eller havet.

¹⁰ Europa-parlamentets og Rådets direktiv 2006/11/EF af 15. februar 2006 om forurening, der er forårsaget af udledning af visse farlige stoffer i Fællesskabets vandmiljø (kodificeret udgave af oprindeligt direktiv fra 1976)

¹¹ Miljøministeriets BEK nr. 1433 af 23. december 2009 med senere ændringer.

¹² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/105/EF om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitikken mv.

Ved meddelelse af tilladelse til udledning af miljøfarlige forurenende stoffer til havneområder skal tilladelsesmyndigheden desuden tage i betragtning, at det i vurderinger til grund for fastlæggelse af vilkår for udledningen indgår, at der vil kunne ske en tilbageholdelse af forurenende stoffer i havnens bundmateriale. Det kan betyde, at der efterfølgende ikke vil kunne gives tilladelse klappning af oprenset bundmateriale fra havnen, hvis der i vilkårene for udledninger ikke er taget tilstrækkeligt hensyn hertil.

Klappladser

Optaget havbundsmateriale, der klappes, har meget forskellig karakter. Det havbundsmateriale, der klappes, kan f.eks. være rent sand typisk fra sejlrender og havneindsejlinger eller finkornet sediment fra havnebassiner med en vis mængde miljøfarlige forurenende stoffer, eller det kan være rent havbundsmateriale, der stammer fra uddybning og som aflejres i klumper på havbunden og som kun langsomt forsvinder.

Ved klappning af finkornet sediment kan der ske en spredning til et større område, mens grovere materiale i højere grad bliver inden for det afgrænsede område – klappladsen. Ved klappning af særligt groft materiale – f.eks. egentlig udgravningsmateriale fra hård bund – kan det i meget sjældne tilfælde vil give anledning til hydromorfologiske ændringer (ændringer i de fysiske forhold der har betydning for vandets strømning) i et vandområde af sådan en karakter, at der kan være behov for at udpege vandområdet som stærkt modificeret, hvis det har en udstrækning så det påvirker hele vandområdet.

Klappladser med tilhørende påvirkningszone vil derfor være at betragte som aktivitetszoner, fordi der alt andet lige sker en påvirkning af den økologiske tilstand i klapområdet. Det kan være en påvirkning af midlertidig karakter under selve klapaktiviteterne, men kan eventuelt også være en påvirkning på længere sigt i form af ændret sedimentstruktur og indhold af forurenende stoffer.

Tilladelse til klappning meddeles af Naturstyrelsen. Klappning foretages inden for klappladser udlagt af Naturstyrelsen efter høring af relevante myndigheder.

Klappning af forurenende havbundsmateriale falder ind under EF-domstolens definition af punktkilder:

”udledningen omfatter enhver handling, der kan tilskrives en ’person’, og hvorved et stof direkte eller indirekte bliver tilført vandmiljøet¹³”.

Klappning af materiale med indhold af miljøfarlige forurenende stoffer er imidlertid i administrativ forstand pt. ikke omfattet af reglerne om regulering af udledninger fra punktkilder. Dette skyldes, at klappning er undtaget fra reglerne i det direktiv¹⁰- oprindeligt fra 1976, som den danske lovgivning om regulering af udledning af miljøfarlige forurenende stoffer er baseret på. Det vil sige en undtagelse fra at blive reguleret med udlederkrav, der fastsættes på baggrund af en beregning af om vandkvalitetskrav kan opfyldes efter udledningen. Direktivet bliver i henhold til Vandrammedirektivet ophævet 22. december 2013, hvorefter bestemmelserne i vandrammedirektivets og ovennævnte bekendtgørelse om miljøkvalitetskrav bliver gældende for klappninger indenfor territorialfarvandet, og man vil fremover skulle dokumentere at klappning kan ske under overholdelse af vandkvalitetskrav (f.eks. krav til indhold af miljøfarlige forurenende stoffer).

¹³ Sag C-232/97

Det skal i den forbindelse bemærkes, at direktivet fra 1976 først og fremmest opererede med vandkvalitetskrav, der ikke er og var velegnede til at vurdere effekter af miljøfarlige stoffer i f.eks. havbundsmateriale. Under vandrammedirektiv bliver der også fastsat miljøkvalitetskrav for sediment, som vurderingerne vil kunne baseres på.

Ved regulering af klapningen skal det indtil bestemmelserne i vandrammedirektivet tager over dog inddrages, at tilladelser til klapning ikke må være til hindring for, at miljømål i et vandområde kan opfyldes. Af By- og Landskabsstyrelsen vejledning: Dumpning af optaget havbundsmateriale¹⁴ – klapning fremgår således, at det med tilladelse til klapning skal sikres, "at der ikke uden for klappladsen forekommer koncentrationer af TBT eller kobber, der kan forårsage akut giftvirkning, og at klapningen ikke giver anledning til ophobning af stoffet i nærområdets sediment, eller dyreliv uden for klappladsen". Det vil sige, at Naturstyrelsen i hvert enkelt tilfælde foretager en vurdering af om klapninger kan give anledning til ophobning af forurenende stoffer, især i sediment og biota, (uden for klappladsen) i de vandområder, hvor klapningerne sker.

Visse typer oprensings- og klapmaterialer, med et højt indhold af organisk stof, kan ved håndtering frigive ammonium. Frigivelse af næringsstoffer fra oprensning og klapning skal håndteres således at påvirkning herfra ikke hindrer, at miljømålet kan opfyldes.

I den forbindelse kan det oplyses, at det i relation til regulering af punktudledninger pt. accepteres, at koncentrationer af forurenende stoffer indenfor blandingszonen overstiger kvalitetskrav for den maksimalt acceptable koncentration, som er udtryk for beskyttelse mod akut toksicitet.

Klapning reguleres overordnet af lov om beskyttelse af havmiljø (LBK nr. 929). Håndtering af klapp materialet har hjemmel i lovens § 26 stk. 3. Tilladelse til dumpning kan ske såfremt klapp materialet vurderes at indeholde uvæsentlige mængder og koncentrationer af forurenende stoffer. Med hjemmel i havmiljøloven er der udstedt en bekendtgørelse¹⁵ om klapning og en vejledning¹⁴ om klapning. Af vejledningen fremgår en konkretisering af, hvad uvæsentlige mængder og koncentrationer nærmere omfatter.

I vandplanssammenhæng og i relation til effekter af miljøfarlige forurenende stoffer fra klapninger er det væsentligt at gøre sig klart, at vurderingen af om miljømål for et vandområde er opfyldt sker på baggrund af vurderinger af den integrerede virkning af individuelle og gentagne klapp aktiviteter på og omkring klappladsen. I konkrete sager vil det sige, at der udover en vurdering af, om der under konkrete aktiviteter vil kunne forekomme akut toksisk virkning uden for klappladsen, også skal ske en vurdering af opfyldelsen af sedimentkvalitetskrav i klappladsens omgivelser i relation til det samlede bidrag af forurenende stoffer fra alle klappinger. Sedimentkvalitetskrav fastsættes efter reglerne i bekendtgørelse om miljøkvalitetskrav. Bortset fra forvaltnings/godkendelsesmyndighedens (Naturstyrelsen) vurderinger af akut toksicitet, er det således i mindre grad vurderinger af koncentrationer i udbredningsfasen, der skal tillægges vægt. Ved vurderinger af koncentrationer af stoffer i vandfase skal for en række stoffer - hovedsageligt metaller - skelnes mellem om stofferne er i opløst eller på suspenderet form, idet vurderingen i forhold til akut toksicitet skal baseres på koncentrationer på opløst form.

¹⁴ Vejledning nr. 9702 af 20. oktober 2008 fra By- og Landskabsstyrelsen - Dumpning af optaget havbundsmateriale – klapning <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=121680>

¹⁵ Bekendtgørelse nr. 32 af 7. januar 2011 om dumpning af optaget havbundsmateriale (klapning)

Udlægning klappladser med tilhørende påvirkningszone som aktivitetszoner i vandplanen ændrer ikke på den regulering, der sker i dag efter gældende regler.

Det er i arbejdsgruppen fremført, at forekomst forhøjede koncentrationer af miljøfarlige forurenende stoffer i oprenset havbundsmateriale kan påføre ansøger forøgede udgifter i forbindelse med deponering/klapning af materialet, og at regulering af kilden med henblik på at nedbringe koncentrationerne sjældent ligger inden for ansøgerens (om klaptilladelse) muligheder.

I det omfang skibsaktiviteter måtte være årsag til, at miljømål i et vandområde ikke kan opfyldes f.eks. ved påvirkninger, der stammer fra antibegroningsbehandling, vil en eventuel regulering af påvirkningen skulle ske via de rette fora, som det er sket i EU og IMO f.eks. som det er sket for TBT i bundmaling, hvor anvendelse af TBT-holdig bundmaling er forbudt, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse¹ herom.

For andre mulige kilder finder arbejdsgruppen dog overordnet, at i situationer, hvor optaget havbundsmateriale indeholder forurenende stoffer, der ligger over det nedre aktionsniveau¹⁶ eller baggrundsniveauet, bør det vurderes, om der er andre kilder end skibe til det forhøjede stofindhold og om kilderne vil kunne reguleres med henblik på at nedbringe indholdet af forurenende stoffer og dermed gøre spørgsmålet om materialet kan klappes mindre problematisk. F.eks. bør kommunen inddrages i vurdering, om udledningen af miljøfarlige forurenende stoffer fra skibsværfter og andre forurenende virksomheder på havneområdet kan nedbringes.

Spulefelter

I tilfælde, hvor indholdet af forurenende stoffer i oprenset havbundsmateriale er for højt til, at der kan gives en tilladelse til klapning af materialet, kan materialet deponeres i spulefelter. Under indspuling af havbundsmaterialet er der i den forbindelse behov for at udlede overskudsvand til et nærliggende vandområde og der kan efterfølgende ske udsivning af forurenende stoffer fra spulefeltet. Udledninger af denne karakter reguleres som andre punktkilder efter Miljøbeskyttelsesloven og Miljøministeriets BEK nr. 1022 af 25/08/2010 "Bekendtgørelse om miljøkvalitetskrav for vandområder og krav til udledning af forurenende stoffer til vandløb, søer eller havet".

I visse tilfælde vil der i udledninger under og umiddelbart efter spuleaktiviteter være tale om koncentrationer af stoffer, der ikke umiddelbart kan nedbringes, så miljøkvalitetskrav for stofferne kan opfyldes i det vandområde, der udledes til. Udledninger i tilknytning til spuleaktiviteten er ofte af kortere varighed. Der vil generelt også være tale om, at der fjernes mere forurenede stof ved indspulingen end der løber tilbage til vandområdet, idet alt havbundsmateriale og en stor del vand bliver i spulefeltet. I sådanne situationer kan bestemmelsen i § 11, stk. 3 i bekendtgørelse om miljøkvalitetskrav bringes i anvendelse. Dermed vil der kunne accepteres en kortvarig overskridelse af et generelt miljøkvalitetskrav.

¹⁶ Jf. Klapvejledning

På længere sigt vil der også kunne ske udsivning af forurenende stoffer fra spulefelter i perioder mellem indspulingsaktiviteter. Spulefeltet skal derfor være indrettet på en sådan måde, at udsivningen ikke hindrer opfyldelse af miljøkvalitetskrav uden for en blandingszone langs spulefeltets indfatning mod det tilstødende vandområde. Indretningen af spulefeltet reguleres i den sammenhæng efter regler i deponeringsbekendtgørelsen¹⁷.

Andre sejladsrelaterede aktiviteter

Sejladsrelaterede aktiviteter er som udgangspunkt ikke omfattet af regulering efter vandplanen, med mindre der som led i bestemmelser for beskyttede områder under f.eks. habitatdirektivet er fastsat vilkår for skibsaktiviteter i områderne. Frem til udgangen af 2013 er driftsmæssige udledninger fra skibe desuden direktivmæssigt direkte undtaget fra bestemmelserne om regulering af udledninger af farlige stoffer. Efter 2013, vil der fortsat være en situation hvor driftsmæssige udledninger fra skibe ikke vil blive reguleret efter miljølovgivningen, idet der er tale om aktiviteter, der primært reguleres ved internationale reguleringer under IMO eller EU. Ifølge vandrammedirektivet og datterdirektivet om miljøkvalitetskrav for prioriterede stoffer kan en medlemsstat fritages for indsats i det omfang at manglende opfyldelse af miljømål skyldes grænseoverskridende forurening eller forurening, hvor regulering af årsagen til forureningen ligger uden for medlemsstatens kompetence.

I det omfang skibsaktiviteter måtte være årsag til, at miljømål i et vandområde ikke kan opfyldes f.eks. ved påvirkninger, der stammer fra antibegroningsbehandling, vil en medlemsstat kunne fremlægge dette som begrundelse for ikke at iværksætte konkret indsats med henblik på opfyldelse af miljømålet, men kan samtidig underrette Kommissionen herom med anbefaling om, at en eventuel regulering af påvirkningen skulle ske via de rette fora, som det er sket i EU og IMO for så vidt angår TBT i bundmalinger. Anvendelse af TBT-holdig bundmaling er forbudt, jf. Miljøministeriets bekendtgørelser^{18, 19} herom.

Ved godkendelse af andre bundmalinger i henhold til EU-lovgivningen (Biociddirektivet, Dir. 98/8 EC, der vil blive afløst af en forordning²⁰ er grundlaget for miljørisikovurderingen som udgangspunkt, at der selv i havne og marinaer ikke må være uacceptabel risiko for effekter på plante- og dyrelivet. Dette gælder både udludning af aktivstoffer fra malingen fra fartøjer i vandet og spild af afskrabet, gammel maling under vedligeholdelse.

Nye aktiviteter og ændring af eksisterende aktiviteter

Vandplanen lægger generelt ikke nye begrænsninger på myndighedernes behandling af sager med udvidelse af sejltreder og udvidelse af havne.

¹⁷ Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 252 af 31. marts 2009 om deponeringsanlæg.

¹⁸ Bekendtgørelse nr. 1488 af 20. november 2009 om kompetente myndigheder og supplerende bestemmelser i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 782/2003 af 14. april 2003 om forbud mod organiske tinforbindelser på skibe, samt Kommissionens forordning (EF) Nr. 536/2008 af 13. juni 2008 om gennemførelse af artikel 6, stk. 3, og artikel 7 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 782/2003 om forbud mod organiske tinforbindelser på skibe og om ændring af denne forordning¹

¹⁹ Bekendtgørelse nr. 1215 af 10.12.2008 om begrænsning af import, salg og anvendelse af biocidholdig bundmaling

²⁰ European Parliament legislative resolution of 22 September 2010 on the proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council concerning the placing on the market and use of biocidal products ([COM\(2009\)0267](#) – C7-0036/2009 – [2009/0076\(COD\)](#))

Ændres de fysiske rammer for eksisterende aktiviteter væsentligt vil der være tale om behandling af sådanne sager efter de til enhver tid gældende regler. Se i øvrigt afsnit om udpegning af 'stærkt modificerede vandområder', herunder afsnit om nye anlæg på søterritoriet.

5 Forslag til justering af vandplankster m.v. relateret sejldsrelaterede aktiviteter

I afsnit 1.3.2 i forslag til vandplaner, der var udsendt i høring, indgik følgende tekst om havne og sejldsrelaterede aktiviteter:

"I relation til havne og sejldsrelaterede aktiviteter forudsætter forslag til vandplan for første vandplanperiode ikke ændringer i myndighedernes nuværende administration efter gældende lovgivning af aktiviteterne. Til den endelige vandplan vil der i samarbejde med de berørte parter blive udarbejdet supplerende tekst til vandplanen vedrørende særlige aktivitetszoner i relation til havne, sejltreder og klappladser. I relation hertil vil det blive præciseret hvorledes det skal sikres, at påvirkninger inden for disse aktivitetszoner (herunder blandingszoner for udledning af miljøfarlige forurenende stoffer) kan ske uden at hindre opfyldelsen af miljømålet i vandområdet uden for aktivitetszonerne. Endvidere vil der indgå redegørelse for udpegningsgrundlaget og konsekvensen for havne og områder, der er udpeget som stærkt modificerede vandområder. I redegørelsen vil der også indgå uddybning af betydningen for havne, sejltreder og klappladser af et vandområdes indplacering i en indsatskategori vedrørende miljøfarlige forurenende stoffer – jf. retningslinje nr. 49."

Naturstyrelsen vurderer, at forvaltningen af miljømæssige forhold i relation til havne og sejldsrelaterede aktiviteter i første vandplanperiode kan fortsætte med baggrund i myndighedernes nuværende administration og regulering af aktiviteterne efter gældende lovgivning. Det vil sige, at vandplanerne ikke ændrer på, at klappinger reguleres på grundlag af gældende klappvejledning, og at anlæg på søterritoriet og kystbeskyttelse sagsbehandles som i dag. I forhold til klappinger vil Naturstyrelsen i 2011 foretage en vurdering af, om EU's vandrammedirektiv og det tilhørende datterdirektiv om miljøkvalitetskrav giver anledning til ændring af klappvejledningen.

For så vidt angår udlægning af aktivitetszoner foreslår arbejdsgruppen at denne mulighed indbygges i vandplanen med en retningslinje herfor.

Udpegning af konkrete havne og vandområder med sejldsrelaterede aktiviteter til 'stærkt modificerede vandområder' i forslag til vandplaner finder arbejdsgruppen derimod bør reduceres. Dels i lyset af, at der indføres mulighed for at udlægge havne mv. som aktivitetszoner, dels fordi udpegningsgrundlaget for nogle af de udpegede havne i forslag til vandplaner ikke understøttes af kriterierne for en udpegning som "stærkt modificeret vandområde".

Forslag til ny supplerende vandplanretningslinje

På baggrund af vurderingerne der fremgår af tidligere afsnit foreslår arbejdsgruppen, at der i vandplan afsnit 1.4 Retningslinjer tilføjes en ny retningslinje (mellem nuværende retningslinje 44 og 45) om udlægning af aktivitetszoner relateret myndighedsadministration i forbindelse med specifikke aktiviteter (havne, sejltreder og klappladser samt kystbeskyttelse)

XX. Den relevante tilladelsesmyndighed kan udlægge aktivitetszoner, jf. kapitel 1.3.2, omkring havne, sejltreder og klappladser. Det kan accepteres, at vandplanens miljømål om god økologisk og kemisk tilstand ikke bliver opfyldt inden for en aktivitetszone.

1. hvis aktiviteterne ikke vedvarende hindrer opfyldelsen af miljømålet i den øvrige del af vandområdet og i andre forekomster af vand inden for vanddistriktet,
2. hvis den samlede udstrækning af aktivitetszoner inden for et vandområde kun udgør en mindre del af vandområdets udstrækning, og
3. hvis den manglende målopfyldelse inden for aktivitetszonen, alene skyldes påvirkningen fra den eller de aktiviteter, der er grundlag for udlægningen af aktivitetszonen, f.eks. oprensingsaktiviteter og påvirkningen fra dybtgående skibes sejls.

Udlægningen af aktivitetszoner skal ske, så udstrækningen af den enkelte zone er begrænset til aktiviteternes umiddelbare nærhed og afpasset efter størrelsen af påvirkningen fra pågældende aktiviteter fastlagt i overensstemmelse med anvendelsen af de bedste tilgængelige teknikker eller bedste miljømæssig praksis. Det skal tilstræbes at opnå den bedst mulige økologiske og kemiske tilstand i aktivitetszonen.

For havne, sejltreder og klappladser, beliggende i eller i umiddelbar nærhed af Natura 2000-områder skal det sikres, at aktiviteten ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de arter og naturtyper, som udgør udpegningsgrundlaget for det enkelte Natura 2000-området.

Påvirkningen fra de sejlsrelaterede aktiviteter skal løbende søges minimeret under anvendelse af bedste tilgængelige teknik eller bedste miljømæssig praksis

Endvidere bør teksten i ovennævnte afsnit 1.3.2 omfatte definitionen af aktivitetszoner, som et element i vandplanen som følger:

"I relation til havne og sejlsrelaterede aktiviteter forudsætter forslag til vandplan for første vandplanperiode ikke ændringer i myndighedernes nuværende administration efter gældende lovgivning af aktiviteterne.

For vandområder med specifikke aktiviteter og i nærheden heraf som f.eks. havne, klappladser og sejlsrelaterede aktiviteter mv. vil der kunne være en påvirkning af miljøtilstanden, så miljømålet for det vandområde, hvori aktiviteten er beliggende, lokalt ikke kan opfyldes. Omkring sådanne aktiviteter gives der mulighed for, at den relevante forvaltnings/godkendelsesmyndighed under iagttagelse af miljømålslovens § 3, stk. 2 kan udlægge aktivitetszoner, hvor et eller flere krav i relation til miljømålet kan accepteres ikke at være opfyldt, så længe de ikke påvirker det øvrige vandområdes opfyldelse af miljømålet, og i øvrigt på samme måde, som der kan udpeges blandingszoner omkring punkter for udledning af spildevand med forurenende stoffer.

Det vil sige, at udstrækningen af aktivitetszoner bør begrænses til aktiviteternes umiddelbare nærhed og bør være rimelig. Det bør samtidig på passende vis sikres, at udlægning af flere aktivitetszoner inden for et vandområde er koordineret så kravene til opnåelse af miljømålene for det eller de berørte vandområder kan opfyldes."

Det bør endvidere meddeles de relevante forvaltnings/godkendelsesmyndigheder, at de skal underrette Naturstyrelsen om udlagte aktivitetszoner med oplysninger om deres lokalisering og udstrækning samt om de foranstaltninger, der er truffet med henblik på at mindske udstrækningen af aktivitetszonen. Ved førstkommende lejlighed optager Naturstyrelsen ud-

pegede aktivitetszoner i vandplanen eller i en opdatering heraf, og oplysninger om zonernes lokalisering offentliggøres på Naturstyrelsens hjemmeside.

Forslag til udredningsarbejde om fastlæggelse af grænser/retningslinjer

For så vidt angår tilladelsesmyndighedens praktiske arbejde i forbindelse med udlægning af aktivitetszoner har Naturstyrelsen i tidligere afsnit vurderet et behov for et videregående arbejde med henblik på at konkretisere administrationsgrundlaget herfor.

Arbejdsgruppen anbefaler på den baggrund, at Naturstyrelsen med bidrag fra relevante tilladelsesmyndigheder udarbejder retningslinjer med kriterier for hvordan tilladelsesmyndigheden kan gennemføre en afgrænsning af aktivitetszoner jf. ovenstående forslag til vandplan-retningslinje kan ske jævnt før afsnit om udlægning af aktivitetszoner. I den forbindelse lægger arbejdsgruppen vægt på, at det også bør indgå hvordan tilladelsesmyndigheden i samarbejde med vandplanmyndigheden skal forholde sig til, at aktivitetszonens udstrækning sammen med udstrækningen af andre aktivitetszoner kun må udgøre en mindre del af udstrækning af det vandområde hvori aktivitetszonerne er beliggende.

Arbejdsgruppen anbefaler desuden, at det i forbindelse med udarbejdelse af kriterier for udlægning og administration af aktivitetszoner også fastlægges, hvorledes udlægning af aktivitetszoner administreres således, at det står klart hvilken prioritering, der skal lægges til grund for om en given aktivitet kan få tilladelse, hvis det aktuelle vandområde er under pres fra en række andre aktiviteter.

Endvidere er der i arbejdsgruppen tilkendegivet et behov for at iværksætte et arbejde der konkretiserer de øvre grænser for påvirkning inden for aktivitetszoner j.fr. foranstående. Resultatet af et sådant arbejde vil bl.a. skulle anvendes i forbindelse med udarbejdelse/justering af vejledninger for lovadministrationen i forbindelse med sejladsrelaterede aktiviteter (f.eks. klapvejledning). I dette arbejde bør det endvidere konkretisere hvorledes begrebet "aktivitetszoner" i øvrigt skal indføres i vandplanteksterne, herunder i afsnit om påvirkninger, miljømål og indsatsprogrammer m.v.

Naturstyrelsens forslag til ændret udpegning af stærkt modificerede vandområder.

På baggrund af arbejdsgruppens gennemgang af de udpegede stærkt modificerede kystvandområder i forslag til vandplaner og det tilhørende udpegningsgrundlag, samt arbejdsgruppens forslag til vandplan-retningslinjer om udpegning af aktivitetszoner omkring havne mv. j.fr. ovenstående, finder gruppen, at der er behov for at reducere antallet af udpegede stærkt modificerede havne således at vandplanernes stærkt modificerede vandområder samlet omfatter følgende kystvandområder:

- København Havn
Begrundelse: omfanget af fysiske ændringer i et samlet større vandområde i forhold til nærliggende vandområde.
Det vil have en betydelig negativ indvirkning på de aktiviteter, der serviceres af havnefaciliteterne, hvis de fysiske forhold skulle ændres i tilstrækkeligt omfang til at miljømålet 'god økologisk' tilstand kan opfyldes.
- Randers Havn, sejlrende og fjord ud til NATURA 2000 område nr. 14.

Begrundelse: omfanget af fysiske ændringer i forhold til størrelsen af det vandområde, som modifikationen er lokaliseret i.

Det vil have en betydelig negativ indvirkning på de aktiviteter, der er afhængig af sejladsmuligheden til Randers, hvis de fysiske forhold i Randers Fjord skulle ændres i tilstrækkeligt omfang til at miljømålet 'god økologisk' tilstand kan opfyldes.

Herunder vurderer Naturstyrelsen, at udstrækningen af det stærkt modificerede vandområde i Randers Fjord bør justeres således, at det omfatter hele den inderste del af fjorden inklusiv havn og sejlrunde ud til NATURA 2000 område nr. 14 Ålborg Bugt, Mariager Fjord og Randers Fjord.

- Slusefjord Ringkøbing Fjord

Begrundelse: Slusedriften har indvirkning på fysiske-kemisk forhold (slusedrift der styrer vandstands og salinitetsforhold) i et omfang der har betydning for hele Ringkøbing Fjord og er dermed bestemmende for, om der kan indfinde sig et brakvands- eller saltvandsøkosystem.

Det ville have betydelig negativ indvirkning på de hensyn som regulering af vandstanden i Ringkøbing Fjord varetager.

- Slusefjord Nissum Fjord

Begrundelse: Den samme som for Ringkøbing Fjord

For så vidt angår Hjarbæk Fjord noterer arbejdsgruppen at spørgsmålet om udpegning af venter undersøgelser af betydningen af slusepraksis i relation til alternative løsninger til de nuværende vandudvekslingsforhold med Lovns bredning.

Naturstyrelsen har endvidere konstateret, at forslag til vandplaner ikke har beskrevet begrundelser, der opfylder vandrammedirektivets betingelser for udpegning af stærkt modificerede vandområder. På den baggrund anbefaler arbejdsgruppen, at vandplanerne justeres, så disse begrundelser medtages.

Havne, sejlrunde og klappladser og vandområders indplacering i en indsatskategori vedrørende miljøfarlige forurenende stoffer

I henhold til retningslinje nr. 49) i forslag til vandplaner bliver vandområder inddelt i indsatskategorier afhængig af det vidensgrundlag vandplanmyndigheden har om forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer i de konkrete vandområder. Af retningslinje nr. 50) fremgår endvidere, at der for vandområder i flere af indsatskategorierne skal ske en kortlægning af kilder til forurening og at der bliver truffet de nødvendige afgørelser med henblik på at opfylde miljøkvalitetskravene. Se vandplanernes kapitel 1.4 om retningslinjer samt kapitel 2.4, tabel 2.4.1 om kriterier for inddeling af vandområderne i indsatskategorier og indsatsbehov.

Retningslinjerne (nr. 49 og nr. 50) om miljøfarlige forurenende stoffer tager udgangspunkt i vandplanens strategi for indsatsen vedrørende miljøfarlige forurenende stoffer. De enkelte elementer af strategien fremgår i de relevante afsnit i forslag til vandplanerne og et samlet overblik over strategien fremgår af By- og Landstabsstyrelsens 'Notat om KL og BLSTs forståelse af vandplaner fsva. miljøfarlige forurenende stoffer' af 16. september 2009. Notatet blev offentliggjort i forbindelse med forhøringen af udkast til vandplaner i januar 2010.

Der skal i denne sammenhæng særligt rettes opmærksomhed mod områder der indplaceres i indsatskategorierne 2 og 3, hvor kategori 2 er områder, der er under observation med henblik på, om der skal gennemføres en indsats og kategori 3 er områder, hvor der er grundlag for at gennemføre en indsats med henblik på at nedbringe forureningsbelastningen.

Indplaceringen af vandområder med havne og klappladser mv. i indsatskategorierne 2 og 3 beror på den eksisterende viden om forekomster af kilder og belastninger til de vandområder, hvori havne og klappladser mv. er beliggende, samt forekomster af forurenende stoffer i disse vandområder.

For så vidt angår kortlægningen af kilder til forurening, er dette uddybet i "Notat om forbedring af vidensgrundlaget for vandplanernes indsats relateret til miljøfarlige forurenende stoffer i vandløb, søer og kystvande". Notatet er udarbejdet af en arbejdsgruppe under Naturstyrelsen med deltagelse fra KL og Danske Regioner.

I forbindelse med oprensning af havne og sejlrender vil der ofte opnås oplysning om koncentrationsniveauer i det optagne havbundsmateriale. I situationer, hvor koncentrationer for forurenende stoffer i havbundsmaterialet overstiger miljøkvalitetskrav eller tilsvarende vurderingskriterier, som f.eks. klapvejledningen nedre aktionsniveau og baggrundsværdier, vil der være grundlag for at vurdere hvilke kilder, der er årsag til de forhøjede koncentrationer. I det omfang, at der er tale om kilder der kan reguleres under den eksisterende miljølovgivning bør relevante forvaltnings/godkendelsesmyndigheder tage skridt til at træffe afgørelse.

Som omtalt i relation til klapning finder arbejdsgruppen overordnet, at i situationer, hvor optaget havbundsmateriale indeholder forurenende stoffer, der ligger over det nedre aktionsniveau og/eller baggrundsværdier, bør det vurderes, hvad der er kilder til stofindholdet og om kilderne vil kunne reguleres med henblik på at nedbringe indholdet af forurenende stoffer og dermed gøre spørgsmålet om materialet kan klappes mindre problematisk.